РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ВІВТОРОК, 27-го МАЯ 1919. Ч. 62. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. TUESDAY, MAY 27, 1919. No. 62.

НАСТУП ЛЯХІВ НА УКРАЇНУ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

Українська мирова делеґація заявила, що має намір відїхати з Парижа.

Головна рада мирової конференції візвала українських делеґатів на засідане.

Мирова конференція в договорі з Німеччиною признає независимість України.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 26, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПРОТЕСТ УКРАЇНСЬКОЇ МИРОВОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ ДО МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОТИ НАПАДУ ЛЯХІВ.

Українські делеґати візвані перед головну раду мирової конференції.

(Після кореспонденції **Германа Бернстайна**).

ПАРИЖ, 23. мая. — Українська мирова делеґація вислала якраз до головної ради мирової конференції ноту, в якій вона повідомляє, що має намір відїхати з Парижа з причини зломаня розему Поляками. Про се рішене довідала ся головна рада вчера і вислала сейчас запрошене до Українців, щоби явили ся перед „великою чвіркою" і предложили свою справу президентови Вілсонови, премієрови Ллойдови Джорджови, премієрови Клемансо і премієрови Орляндови.

Український протест, предложений мировій конференції, звучить в части:

„Українська республика поручила нам положити дипльоматичною дорогою конець польському імперіялістичному наступови і заключити розем між Україною і Польщею. Ми працювали через чотири місяці, щоби довести се до цілі. Тепер зі жалем мусимо сказати, що наші змаганя були даремні.

„На Україну, котрої сили вичерпали ся у боротьбі проти большевизму, напала тепер Польща, яка дістала від аліянтів матеріяльну і моральну поміч під покришкою, що вона буде поборювати большевизм.

„Замісць придержувати ся услівій розему, Польща розпочала енерґічний наступ проти України, що вказує, що Поляки легковажать собі принципи, проголошені аліянтами, як також рішене мирової конференції.

„В наслідок всього того українська делеґація в Парижи мусить поставити питане, чи аліянти мають добру волю супроти України і власть здержати польський наступ, а коли ні, то чи вони відносять ся байдужно до українського народу, який бореть ся проти своїх ворогів і проти анархії?

„Не найшовши тут дійсної помочи, яку ми мали надію узискати для нашого краю, ми рішили, що для нас є злишним, аби ми довше позіставали в Парижи".

Протест підписали: **Григорій Сидоренко,** президент делеґації; **Александер Шульгин і Арнольд Марґолін,** члени делеґації; **полковник Юліян Вітовський і Михайло Лозинський,** члени роземної делеґації.

Премієр Клемансо приймив нині у себе українську делеґацію.

ПРОТЕСТ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЛА В СТОКГОЛЬМІ ПРОТИ НАЇЗДУ ЛЯХІВ.

Французький ґен. Діпон заявляє, що Полякам не заборонено уживати армії Галера проти Українців.

СТОКГОЛЬМ, 16. мая. — Заступник Української Републики в Стокгольмі передав шведському правительству слідуючий протест проти наїзду польського війська на Україну. В протесті говорить ся:

„Дня 7. мая сього року я мав честь звернути увагу Вашого правительства на небезпеку польського нападу на Україну підчас війни Українців з большевиками; я заявив, що союзники не протестують проти сього нападу, бо не знають його причин. Але тепер я довідую ся від українського амбасадора в Берліні, що ґенерал Діпон, голова союзної місії, отверто заявив українському амбасадорови, що союзні держави не заборонили ґенералови Галерови вдарити на Україну замісць на большевиків.

„Ся відомість противить ся телеґрамі президента Вілсона про заключене розему між Поляками і Українцями і я вважаю моїм обовязком ще раз звернути ся до Вас зі зазивом, щоби звернути увагу союзників на сю справу, і щоби вони візвали Поляків заперестати війну проти Українців. Наш край не може воювати на двох фронтах, проти большевиків і проти Поляків, рівночасно, особливо, коли Поляки дістають поміч від союзників. Наступ большевиків на Україну, де большевизм не має ще прихильности в народі, грозить небезпекою Европі і особливо Польщі".

РІШЕНЄ В СПРАВІ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ЗАПАДЕ ПО ПРИЇЗДІ ПАДЕРЕВСКОГО ДО ПАРИЖА.

Падеревскі має прибути до Парижа в суботу або в неділю.

ПАРИЖ, 23. мая. — Мирова конференція рішила вчера здержати ся з рішенем в справі оружного спору між Українцями і Поляками аж до приїзду Падеревского до Парижа. Приїзду Падеревского надіють ся в суботу або в неділю.

АЛІЯНТИ РАДЯТЬ НАД ПОКАРАНЄМ ПОЛЯКІВ.

Правдоподібно відмовлять Польщі всякої помочи.

(Після кореспонденції **Лоренса Гілса**).

ПАРИЖ, 23. мая. — Злегковажене Поляками розказів аліянтів, які зажадали від них здержаня воєнних операцій проти Українців, викликало серед аліянтів велике невдоволене. Аліянти візвали Падеревского, щоби прибув до Парижа і через те наразі здержали ся з проголошенем заряджень в справі покараня Поляків. В пляні є здержати висилку до Польщі поживи і відмовити її всякої иншої помочи.

Воєнний дух Поляків викликав велике невдоволене і заходить небезпека, що се доведе до нових воєн, які загрозять сьвітовому мирови.

Покищо аліянти здержали ся з виданем остаточного рішеня щодо заряджень, які мали би на цили приговкати Поляків.

ПРЕЗИДЕНТ ВІЛСОН ОБУРЕНИЙ НА ПОЛЯКІВ.

Польща під кождим оглядом зависима від аліянтів.

ПАРИЖ, 23. мая. — Сподіють ся, що президент Вілсон небавом оголосить своє становище в справі польського спору. Президент Вілсон є очевидно обурений на поступоване Поляків, які, віддавши свою справу в руки мирової конференції, нараз зробили зворот, хотячи рішити свою долю мечем в супереч приреченю, даному аліянтам Падеревским.

Однак аліянти держать у своїх руках батіг над Польщею і то не лише під оглядом військовим, але також і через те, що нова польська держава є зовсім зависима від аліянтів задля фінансової і економічної помочи.

ПАДЕРЕВСКІ ВТРАТИВ КОНТРОЛЮ НАД СИТУАЦІЄЮ.

Польські війска продовжають свій наступ на Україні.

ПАРИЖ, 24. мая. — Премієр Падеревскі втратив зовсім контролю над положенем в Польщі.

Польські війска переправили ся через Дністер і продовжають наступ помимо приреченя Падеревского, даного мировій конференції, що Польща заперестане воєнні операції.

ПОЛЬСЬКІ ВІЙСКА ЗАНЯЛИ ЛУЦК, НА ВОЛИНИ.

Взяли в полон 2.000 Українців і здобули богато гармат.

ЛОНДОН, 24. мая. — Польські війска здобули від Українців важне місто Луцк, на Волини, на північний схід сід Львова, як се доносить телеґрама з Берліна до „Сентрал Нюс".

Поляки взяли 2.000 Українців в полон і здобули богато гармат.

ПАДЕРЕВСКІ ДОМАГАЄТЬ СЯ ДЛЯ ПОЛЬЩІ БІЛЬШЕ СИЛИ І ТЕРИТОРІЇ.

В протижидівських погромах в Польщі беруть участь також війска ґен. Галера.

(Після кореспонденції **Чарлса А. Селдена**).

ПАРИЖ, 23. мая. — Надіють ся, що Падеревскі нині або завтра поновить свою просьбу до головної ради „чотирох", щоби признати новій польській державі більше сили і території.

Лише случай хотів, що майже рівночасно президент Вілсон прийме на авдієнцію Луіса Маршала з Ню Йорку, який предложить докладний і правдивий звіт про масакру Жидів в Польщі.

Л. Маршал не міг ще викінчити цілковито звіту, бо ще не одержав точних рапортів про погроми в Польщі, які мали місце в останних днях. Дві телеґрами, які нині надійшли до Парижа, доносять, що жовніри армії ґен. Галера є також між тими, котрі убивають і рабують Жидів.

—o—

ЗАВЗЯТА БОРОТЬЖА УКРАЇНЦІВ З БОЛЬШЕВИКАМИ В ОКОЛИЦІ КИЄВА.

Ленін і Троцький стоять особисто на чолї большевицьких війск.

ЛОНДОН, 23. мая. — В околиці Києва відбуваєть ся завзята боротьба. Українські війска розпочали наступ проти большевиків.

Як доносять, провідники большевицького режіму в Москві, Николай Ленін і Лев Троцький, станули особисто на чолї большевицьких війск.

УКРАЇНСЬКІ БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВІЙСКА ЗБУНТУВАЛИ СЯ ПРОТИ МОСКОВСЬКИХ БОЛЬШЕВИКІВ.

Війска атамана Зеленого на передмістю Києва.

ЖЕНЕВА, 22. мая. — Зі Станиславова доносять телеґрафічно, що в околиці Києва відбуваєть ся великий бій між українськими війсками, які збунтували ся, а які належали до большевицької армії під командою ґенерала Ґріґорієва, і московськими війсками большевицькими, які одержали поміч на боєвім фронті Жмеринка-Добрянск.

Війска атамана Зеленого здобули Трипільну і зводять тепер боротьбу з большевиками на передмістю Києва. На чолї большевицької залоги в Києві станув большевицький міністер війни, Лев Троцький. Николай Ленін прибув з поспіхом з Москви до Києва.

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ В КИЄВІ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ СТРОГИХ МИРОВИХ УСЛІВІЙ, ПОСТАВЛЕНИХ НІМЕЧЧИНІ.

ЛОНДОН, 20. мая. — Московська бездротна телеґрама до Берліна доносить, що український центральний комітет в Києві ухвалив резолюцію, в якій протестує проти строгих мирових услівій, наложених на Німеччину.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 26, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Естонські війска на передмістю Петроґраду.

ЛОНДОН, 25. мая. — Телеґрама з Копенгаґен доносить на підставі вістий з достовірного жерела, що естонські війска заняли Петергоф, 19 миль на захід від Петроґраду.

Часописи з Гельзінґфорсу доносять, що Николай Ленін зробив предложене адміралови Колчакови в справі розему і перемиря. Адм. Колчак мав відкинути предложене Леніна.

НА УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 26, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Угорське протибольшевицьке правительство за союзом з Юго-Славією.

КОПЕНГАҐЕН, 21. мая. — Телеґрама з Відня доносить, що делеґація новоутвореного угорського демократичного правительства прибула до Білгорода, предкладаючи угорську корону реґентови Сербії і заявляючи ся за персональним союзом Угорщини з Юго-Славією.

Дальше доносить телеґрама, що аліянти признали нове угорське демократичне правительство, в склад якого входять представники всїх угорських партій. Се правительство створив братанок ґр. Каролія в Сеґедині проти большевицького правительства.

В СЕРБІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 26, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Хорвати не хочуть злуки зі Сербією.

ПАРИЖ, 24. мая. — Хорватська селянська партія, яка заступає інтереси 1,000.000 селян, вислала відозву до мирової конференції через італійських делеґатів з домаганем, щоби утворити независиму републику, в склад котрої війшли би Хорвати, Словінці і Дальматинці.

(Ворожнеча між Сербами а прочими полудневo-славянськими народами триває вже від довшого часу. Вони не хочуть злуки зі Сербією через те, що вона хоче задержати монархічний устрій держави. Вони заявили були, що лише тоді згодять ся на союз зі Сербією, коли ся послідна стане републикою і зі всїх полудневославянських країв буде утворена федерація републик).

—o—

Болгарські і турецькі делеґати в дорозі до Парижа.

ЖЕНЕВА, 23. мая. — Перші передні сторожі турецької і болгарської мирової делеґації прибули до Швайцарії в дорозі до Парижа.

Турецькі делеґати протестують проти поділу Туреччини; болгарські делеґати домагають ся прилученя до Болгарії Добруджі.

З МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 26, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

МИРОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ГОДИТЬ СЯ ПРИЗНАТИ В МИРОВІМ ДОГОВОРІ З НІМЕЧЧИНОЮ НЕЗАВИСИМІСТЬ УКРАЇНИ.

Москалї протестують проти сеї зміни в мировім договорі.

(Після кореспонденції **д-ра Е. Діллона**).

ПАРИЖ, 25. мая. — Представники аліянтів висказують сильне переконане, що Німці по протестах згодять ся остаточно підписати мировий договір. Є надія, що аліянти пороблять такі зміни, які злагодять острість тих мирових услівій, які викликують найбільший спротив серед ворогів.

Мирова конференція не є неумолима. Пресу повідомлено, що головна рада мирової конференції згодить ся на поправку німецької делеґації до 116-го артикула мирового договору, який звучить:

„Німеччина годить ся рішучо на уневажнене мирового договору, заключеного в Берестю Литовськім, і всїх договорів та умов, які Німеччина колинебудь заключила від часу большевицької революції з котримнебудь правительством або політичними групами, котрі утворили ся на територіях давної російської імперії".

Поправка сього артикулу полягає в доданю слова „большевицьким" замісць слова „котримнебудь" правительством. **В сей спосіб були би признані мировою конференцією договори, які Німеччина заключила з Україною, Литвою, Естонією, Фінляндією і Грузією, котрі то краї в згаданих договорах є трактовані яко независимі держави.**

Москалї відказали ся приняти того рода зміну, вважаючи її шкідливою для житєвих інтересів Росії, і внесли протест до мирової конференції.

НІМЕЧЧИНА МАЄ ДО 15. ЧЕРВНЯ ПІДПИСАТИ МИР.

Дня 29. мая німецька делеґація вручить мировій конференції свої контрпропозиції.

ПАРИЖ, 24. мая. — Мировий договір буде підписаний аліянтами і німецькими делеґатами між 10. а 15. червня, або в противнім случаю розем буде зірваний, як се доносять з мирових кругів.

Сподіють ся, що Німці предложать аліянтам свої остаточні контрпропозиції около 29. мая. Вони будуть друковані у формі книжки; величина її буде рівнати ся майже мировому договорови.

На перестудіоване німецької відповіди аліянти будуть потребувати чотири до пять днів. Стільки часу полишать також аліянти Німцям, щоби вони нарадили ся в справі підписаня мирового договору.

Німеччині позістають три ріжні дороги на случай відкиненя мира.

ПАРИЖ, 24. мая. — Теперішне правительство німецьке має три ріжні дороги, на случай не підписаня мира, а іменно:

1. Позволити независимим соціялїстам загорнути власть у свої руки і взяти на себе відповідальність за підписане мира. Мир підписало би правительство независимих соціялїстів, висилаючи до Парижа свою мирову делеґацію. Се правительство мало би характер большевицький і аліянти не дуже могли би числити на те, що воно додержить мирових услівій.

2. Теперішне правительство, не підписуючи зразу мира, задержить власть у своїх руках, не ставляючи аліянтам опору на случай дальшого заниманя німецьких територій. Будучи приневолене наступом аліянтів, правительство підписало би відтак примусовий мир з тим наміром, щоби мирових услівій не переводити, оправдуючи ся, що мир був силою накинений.

3. Позволити аліянтам заняти цілу Німеччину. Аліянти мусїли би годувати німецький нарід і привернути промисл під власним зарядом. Німці числять на те, що аліянтам се спикрить ся і вони радше змінять услівя мира, ніж їх заострять.

Німецькі савєти домагають ся приняти мирових услівій.

ЛОНДОН, 24. мая. — Німецька робітнича і жовнірська рада в Берліні ухвалила приймити мирові услівя аліянтів, як се доносять нинішні вісти з Копенгаґен.

По бурливім засіданю принято резолюцію проти політики правительства Еберта.

Німецькі независимі соціялїсти відбули масове віче, в якім взяло участь кільканайцять тисяч людий. Ухвалено резолюцію з домаганем безпроволочного підписаня мирового договору. Рівночасно плянують вони видати відозву до пролетаріяту в цілім сьвітї з візванем до загальної революції. Вплив независимих соціялїстів зростає з кождим днем.

Мирова конференція предложить в середу Австрії мирові услівя.

ПАРИЖ, 24. мая. — Головна рада мирової конференції радила нині над економічними услівями Австрії. Заходять значні трудности в розділеню передвоєнних довгів Австрії також поміж нові держави, а іменно Чехо-Словаччину і Юго-Славію.

Сподіють ся, що мирова конференція вже в середу предложить мирові услівя австрійській делеґації. Услівя будуть у великій части подібні до услівій, подиктованих Німеччині.

Австрійська армія має бути зредукована до 15.000; виріб великих гармат в Австрії буде заборонений.

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ВЕЛИЧАВА ПОЛІТИЧНА МАНІФЕСТАЦІЯ ЧОТИРОХ НАРОДІВ В НЮ ЙОРКУ.

5.000-на маніфестація домагаєть ся признаня республик: української литовської, латиської і естонської і протестує проти наїзду на території України і Литви.

Велика політична маніфестація, яку уладили в минулу неділю в Ню Йорку, в Карнеґі Гол, спільними заходами і силами: американські Українці, Литовці, Латиші і Естонці, випала величаво. Галя була щільно заповнена; число публики перевисшало 5.000. Найбільше було Українців, потім Американців, Литовців, Латишів і Естонців. На естраді засїли запрошені бесїдники і визначні Американці, представники У. Н. Комітету, Литовської Народної Ради, Латиської Ліґи і Американсько-Естонської Ліґи, і три хори: нюйорський Український Хор, литовський хор і латиський хор (естонський хор не прибув в комплеті з причини пізного повідомленя і окремо не співав). Прикрашено естраду прапорами американськими і чотирох народів, що уладили маніфестацію. Прапори держали представники товариств, а між ними мала дївчинка тримала напись в анґлійській мові, в якій було сказано, що Україна, Литва, Латвія і Естонія домагають ся від Америки признаня їх независимости.

Маніфестацію отворено о 3-тій годині сполудня відспіванєм американського гимну „Стар Спенґлед Бенєр" трома хорами на естраді.

Опісля заняв місце предсїдатель маніфестаційних зборів **Марк Айзнер,** комішенер податковий, котрий виголосив вступну промову, в якій говорив про засади Злучених Держав, проголошені президентом Вілсоном про освободженє поневолених і кривджених доси народів в Европі та про заборчі наїзди Польщі і мордованє невинного цивільного населеня польським вийском. Засади американської републики, кінчив бесїдник, мусять побідити і народи в Европі мусять бути вільні.

Предсїдателя нагородила публика грімкими оплесками.

Потім предсїдатель п. Айзнер відчитав привітні телеграми, які наспіли від визначних Американців, між иншими від голови комісії заграничних справ сенату, Ладжа, від президента Коломбійського університету, Ботлера, від мейора міста Ню Йорку, Гайлена, і від президента університету Корнель, Шурмана.

Опісля нюйорський **Український Хор** під управою **п. Гундича** відспівав кілька українських пісень. По відспіваню галя греміла від оплесків і хор мусів ще одну пісню відспівати в додатку.

Відтак говорив голова Литовської Народної Ради в Америці, **п. І. Вінікас,** котрий сказав, що упав в Европі імперіялізм німецький і австрійський, але натомісць тепер народив ся імперіялізм польський. Відродилась шляхотська заборча Польща, котра нападає на землї Литви й України і хоче на підставі нападу присвоїти собі їх посїданє та взяти народи тих земель в тяжку шляхотську неволю. Проти сеї польської заборчости боронять ся нападені народи і для сеї цїли зєднались також Литовці, Українці, Латиші і Естонці в Злучених Державах, аби спільними силами помогти своїм народним републикам в Европі оборонитись перед польськими наїздами.

Бесїдника публика також нагородила бурею оплесків.

Потім слїдувала довша промова бувшого сенатора **Джана Н. Квина,** котрий виголосив бесїду на просьбу У. Н. Комітету. Говорив він про змаганя українського народу до волї і домагав ся признаня самостійної української народної републики та запротестував проти польського наїзду на українські землї, а зокрема на східну Галичину. Бесїдник згадав найважнійші моменти з історії України. „Україна була републикою скорше ніж Америка — говорив він —; в 1775 році цариця Катерина знищила українську републику, якраз рік перед народженєм американської републики, але український нарід ніколи не перестав бороти ся за свободу". „Україна се найбогатший край в східній Европі — продовжав бесїдник — се край пшениці, се край, де є доволї угля, зелїза, нафти, соли, лїсів, піль і море є, **але я люблю український нарід за те, що є в його серці, за його любов до волї: повторяю — цїла історія України се одна боротьба за волю і їй, тій відновленій українській републиці, воля слушно належить ся".** Дальше бесїдник говорив про те, що Україна бореть ся вже майже два роки проти большевицтва і не має від нікого помочі, хоч боротьба проти большевицтва є спільна цїлому демократичному цивілізованому сьвітови, отже і Злуч. Державам та аліянтам. Він відкликав ся до Америки і до аліянтів, щоби признали українську народну републику і в той спосіб прийшли з моральною помочию Україні в її боротьбі о самостійність і о цїлість своєї території. Вкінци він виступив в різких словах проти наїзду польських юнкрів на землї України і Литви, а специяльно говорив про польский наїзд на галицьку Україну, до якої тільки український нарід має право, але жадні чужинці-наїзники, і домагав ся, аби польські війска із східної Галичини усунено. Закінчив свою промову признанєм для американських Українців, котрі вміють цїнити вольности американської републики і тим показують, що заслугують і своєї вільної републики в Европі.

Промова Дж. Квина, виголошена з запалом і з великим переняттєм, викликала найсильнійше вражінє на авдиторію. Цїла галя трясла ся від грімких оплесків для признаня за його щирі і прихильні слова для українського народу.

Потім співав **литовський хор** литовські народні пісні, які публика нагородила горячим признанєм.

Відтак промовляв в імени Латиської Ліґи в Америці **п. Дж. Данзін.** Він говорив про відносини в Латвії; про боротьбу Латишів проти большевицтва і домагав ся признаня латиської републики. Щиро витав зєднанє чотирох народів до оборони независимости своїх народних републик, головно перед заборчими нападами польських шляхотських юнкрів.

Бесїдника нагороджено горячими оплесками.

Потім хор латиський під управою **п. І. І. Кальніна** відспівав вязанку латиських народних пісень, які публика також привитала рясними оплесками.

Опісля виголосив довшу промову Естонець, член управи Американської Естонської Ліґи, **п. Бел,** котрий є в чинній службі в американській воєнній фльоті в ранзї команданта. Він коротко згадав про естонську републику, яку вже признала Франція, Італія і Японія, а опісля витав у горячих словах зєднанє Українців, Литовців, Латишів і Естонців для спільних цїлий, а особливо для оборони перед польсько-шляхотськими юнкрами, котрі для відбудованя своєї „історичної Польщі" хотїли би позбавити другі народи свободи і волї, здобутої у великій революції на землях упавшої царської імперії. Другим ворогом молодих републик, України, Литви, Латвії й Естонії, говорив бесїдник, є большевицтво, проти якого вони також борють ся. Естонці, казав він, ідуть на Петроград, але вони не ідуть його здобувати і загарбати, тільки освободити, дати народови змогу свобідно собою правити. Вісім тисяч Естонців побило 60 тисяч большевиків, говорив він дальше. А знаєте, чому? — питав ся. Тому, бо в них є ідея і віра у свободу і право народу до свободи! Бесїдник закінчив покликом до чотирох народностий в Злучених Державах, які злучились для спільних цїлий, **аби в теперішний час, коли по столїтях неволї їх братя в Европі відродились до нового житя і побудували свої молоді народні републики, вони тут в Америці забули свої внутрішні спори і непорозуміня, а памятали тільки про ті свої народні републики і з усїх сил старались їм помагати. „Наші братя** — говорив командант Бел — **кличуть зза моря до нас всїх, до кождого з нас: Поможіть нам в ту велику хвилю воскресеня. Тож радо наложім на себе обовязок і поможім своїм народним републикам!** Нехай жиють републики: України, Литви, Латвії і Естонії! Єдностию побідимо!"

Бесїдника нагородила публика рясними і грімкими оплесками.

Потім слїдували сольові продукції **п. Михайла Зазуляка.**

П. Зазуляк відспівав в супроводі фортепяна „Вже воскресла Україна", „Гетьмани" і француський гимн „Марселєзу". Продукції випали чудово і публика була одушевлена та засипала талановитого українського співака бурею грімких оплесків.

В часї, як п. Зазуляк співав „Вже воскресла Україна", цїла публика встала з місць.

Акомпанював п. Зазулякови професор музики, п. Ля Фарж.

Опісля предсїдатель **Марк Айзнер** відчитав три окремі **резолюції:** 1. в справі признаня самостійних републик: України, Литви, Латвії і Естонії; 2. з протестом проти наїзду польських війск на землї українські, а зокрема на східну Галичину, і на Литву; 3. з протестом проти польських погромів. **Всї резолюції принято одноднушно і серед найбільшого одушевленя.**

(Нині ті резолюції в цїлости подаємо тільки по анґлїйськи; на другий раз подамо їх в цїлости також по українськи).

Потім **Український Хор** співав другий раз народні пісні.

Відтак слїдувало відспіванє народних гимнім, які цїла публика вислухала стоячи.

Перший співав **литовський хор.** З уваги, що литовський хор був числом далеко більший від других і що литовський гимн се громова боєва пісня, що нагадує своїми звуками немов побідний похід лицарів, литовський гимн зробив найсильнійше вражінє.

Публика оплескувала сей гимн дуже горячо.

Опісля **Український Хор** відспівав гимн „Не пора", який припав до вподоби своїм боєвим звуком і який публика теж приняла із запалом.

Потім слїдував **латиський хор.** Гимн латиський більше нагадує сумний латиський край, де нарід працює дуже тяжко, аби добути хлїб із неврожайної землї. Публика витала його також грімко і сердечно.

Естонський хор не співав, але для пошанованя естонського народу на поклик предсїдателя публика встала з місць.

Закінчено маніфестацію відспіванєм американського гимну „Май Контрі", який відспівали всї три хори разом.

Потім предсїдатель **Марк Айзнер** замкнув маніфестаційні збори і велика громада, піднесена на дусї і з повною вірою у волю і свободу воскресших народів, розійшла ся спокійно домів.

RESOLUTIONS

ADOPTED AT THE MASS-MEETING IN NEW YORK CITY AT CARNEGIE HALL, MAY 25, 1919.

I.

We, American friends of the freedom of Lithuania, Ukraine, Latvia, and Eesthonia, and American citizens of Lithuanian, Ukrainian, Lettish and Esthonian descent, having renewed ancient bonds of friendship and united in a league for mutual welfare, and representing opinion and sentiments of over three million Americans and of over sixty million in Europe — in meeting assembled at Carnegie Hall in New York City, on May 25, 1919, hereby unanimously resolve:

First, that the Republics of Lithuania, Ukraine, Latvia and Esthonia have been set up in full agreement with the principles phoclaimed by President Wilson and the Allies, and are a free and spontaneous expression of the will of the Lithuanian, Ukrainian, Lettish and Esthonian peoples, with regard to territory of which ethnic entity has been established in history beyond all doubt and of which exclusive control, possession and administration are the sacred rights of the Lithuanians, Ukrainians, Letts and Esthonians respectively.

Second, that in order to enable Lithuania, Ukraine, Latvia and Esthonia to rebuild their countries, to resist the foreign invasions and that of Bolshevism, and to take their places as prosperous, independent European States, we hereby request the Government of the United States and the Governments of the Allied Nations to recognize the complete independence of the Lithuanian, Ukrainian, Lettish and Esthonian Republics, and to render them moral and material assistance.

II.

We, American friends of the freedom of Lithuania, Ukraine, Latvia and Esthonia, and American citizens of Lithuanian, Ukrainian Lettish and Esthonian descent, having renewed ancient bonds of friendship and united in a league for mutual welfare and representing the opinion and sentiments of over three million Americans and of over sixty million people in Europe—in meeting assembled at Carnegie Hall in New York City, on May 25, 1919, hereby unanimously resolve:

First, that the invasion by Polish armies of Lithuania and Ukraine (East Galicia and other parts of Ukraine) is a brutal violation of the war aims declared by President Wilson and Allied Governments, which liberal opinion the world over condemns as indefensible interference with the right of self-determination of nations.

Second, that the Allied and Associated Nations compel Poland to withdraw her armies from the territories of the peaceful neighboring nations, and that all assistance be denied Poland as long as she continues to occupy the invaded territories.

Thirt, that American or Interallied commissions be appointed to adjust all boundary disputes between Poland and her neighboring nations, and to settle the amount of damage caused by the unlawful invasions of the latter territories by the former.

Fourth, that Lithuania, Ukraine, Latvia and Esthonia, — being truly democratic countries and in friendly relations with each other, and therefore in a much better position than the aristocratic Poland to resist the Bolsheviki of Russia—be given moral and material assistance by the Allied and Associated Nations for that purpose.

III.

We, American friends of the freedom of Lithuania and Ukraine, and American citizens of Lithuanian and Ukrainian descent, in meeting assembled at Carnegie Hall in New York City, hereby unanimously resolve:

That we disavow emphatically all sympathy or support for the massacre and pillage of Jews; that we do not condone such cruelties have the support of any of the inhabitants of Lithuania or Ukraine, but that on the contrary, it is the firm intention of the Lithuanian and Ukrainian republics to grant Jews equal rights and protections with all other citizens; that we respectfully petition the United States Government to take all necessary steps to prevent the continuance or recurrence of such horrors wherever they occur.

ЗБИРАЙТЕ І СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА 100.000-НИЙ ФОНД ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ!

UKRAINIAN PEACE DELEGATES TO LEAVE PARIS AS PROTEST AGAINST OFFENSIVE BY POLES.

By HERMAN BERNSTEIN,
Special Correspondent of the New York Herald.

PARIS, Friday.

The Ukrainian delegation to the peace conference has just sent to the Council of Four a statement in which it announced its intention to leave Paris because Poland has violated the armistice arrangement. The decision became known to the council yesterday and an invitation was immediately sent to the Ukrainians to appear before the "Big Four" and state their case to President Wilson, Premier David Lloyd George, Premier Georges Clemenceau and Premier Vittorio Orlando.

The Ukrainian protest presented to the council says in part:—

"The Ukrainian Republic entrusted to us the mission to put an end diplomatically to the imperialistic Polish invasion and to conclude an armistice between the Ukraine and Poland. For four months we have worked to this end. Now we regret to say our efforts have been futile.

"The Ukraine, exhausted in her fight against Bolshevism, now is attacked by Poland, which obtained from the Entente material and moral support under the pretext that she was fighting Bolshevism.

"Instead of living up to the armistice terms Poland started an energetic offensive against the Ukraine, thus showing that the Poles disdain the principles proclaimed by the Entente, as well as the peace conference decision.

"As a result of all this the Ukrainian delegation in Paris now must ask if the Entente has the good will toward the Ukraine and the authority to stop the Polish offensive, and, if not, are they indifferent to the Ukrainian people, who are struggling against their enemies and against anarchy?

"Failing to find here the real support we expected for our country we have decided it is useless for us to remain longer in Paris."

The communication was signed by Hryhory Sydorenko, president of the delegation; Alexander Shoulgine and Arnold Margolin, delegates; Colonel Julius Witowsky and Michael Lezinsky, armistice delegates.

The delegation was received by Premier Clemenceau today.

„УКРАЇНА" РУДНИЦЬКОГО.

З наукового твору проф. д-ра Степана Рудницького, доцента львівського університету, — „Україна, Край і Нарід" — зроблено переклад на анґлїйську мову, видруковано його і випущено в сьвіт, аби він інформував широкі маси анґлїйського народу про нашу вітчину, про богатства її землї та про характеристику українського народу.

Наклад сеї книжки коштував дуже дорого, однак на жадні кошти не зважано, бо вони здавали ся незначною сумою супроти тої користи, яку ся книжка зможе принести для української справи. Лїтературні круги американські згадували кількома словами про сей твір проф. Рудницького. Майже всї критичні рецензії годили ся з фактом, що сей твір має велику вартість в американській лїтературі і в політичнім сьвітї. Про всї важнійші рецензії про анґлїйське виданє твору проф. Рудницького „Свобода" згадувала, а деякі навіть містила передруком.

Тепер же маємо нагоду занотувати одну з найважнійших рецензій, а іменно — рецензію, або красше опінію Американського Бібліотечного Товариства, з осідком в Шікаґо. Се Бібліотечне Товариство є одиноким того рода товариством у Злучених Державах. Воно є гейби академією лїтературної критики, і його опінія про якийсь лїтературний твір відбиває всякі атаки ґазетярських критиків.

Се товариство видає час від часу катальоґ найлїпших нових книжок. В такім катальоґу воно подає, кілько книжок вийшло і котрі з них є найвартіснійші. Уміщенє згадки про якийсь твір сьвідчить вже само собою, що він є одним з найлїпших. Того удостоїла ся праця проф. д-ра Степана Рудницького. У згаданім „Катальоґу Найлїпших Нових Книжок", в рубриці: „Ґеоґрафія і Опис Подорожи", є зказано, що на таку тему вийшло в Злучених Державах 910 творів. Подано однак лише назви девятьох творів, між ними власне книжку проф. Рудницького про Україну. На 910 творів лише 9 заслужили собі на признанє Американського Бібліотечного Товариства. Се оцїнка праці нашого ученого.

ВИСТУП УКРАЇНСЬКОГО СИРОТИНЦЯ В НОРТГЕМПТОН, ПА.

(Допись).

Від тиждня заповіджено, що дня 18. мая б. р. буде велике сьвято: прийдуть українські сиротинці співати в церкві Службу Божу і на концерті в память бл. п. Кир Сотера.

Всї очікували тої неділї, котрої так трудно було діждатись. Днї ставали роком. Прийшла недїля, гарна сонїчна, і нарід поспішив, аби скорше, і вже о годині 9.30 рано простора церква св. Івана Хрестителя була битком набита; повно народу і на сходах і довкола церкви на мураві.

Вже прийшли... І роздалась пісня „Христос воскресе", повна сили і чару, і почала ся Служба Божа. Кождий кусник був відспіваний в супроводі фісгармонії, баса та скрипок. З таким вишколенєм голоси, такі гарні і чисті, що здавало ся, що се не хор Сиротинця а хор ангелів співає. А вже не можна не згадати, що і Апостола і Вірую співали маленькі хлопці так гарно, такими милими і сильними голосами, немов ті соловії в садочку. Менї довело ся стояти коло одного Українця з Угорщини, котрий не мав слів подиву і лиш головою покивав та прошепотїв: „О, шумні! Бардз шумні!"

В дійсности, як всюди так і тут, в часї відправи одні приходять другі відходять: той води напитись, той покурити, а вже на „Благословенiє Господнє на вас" то немов з гармати хто вистрілить — все вже й на дворі...

Инакше було тут в сю недїлю. Нїхто і не рушив ся. Вже і Служба скінчила ся. Почалась панахида за бл. п. Кир Сотера. Спів сей такий був сумний, повний жалю й розпуки, яким може бути плач сиріт по рідним батьку. Тож не диво, що кождому потекла горяча слеза.

Сердечна подяка пароха о. Михайла Кузїва Сестрам Василїянкам, п. А. Ґелї, діріґентови хору, і п. П. Келичаві, діріґентови орхестри, та сиротятам за так велику працю і подорож. Запрошено всїх на концерт і нарід, вийшовши з церкви, не міг натїшити ся дорогими гостями.

Година 3-та пополудни і простора галя „Нортгемптон Гай Скул", найкрасша в містї, виповнилась по береги як своїми так і з околиці Алентавн. Богато було і чужого народу: Американців, сестер монахинь і сьвящеників. Навіть з дальших сторін прибув п. Кость Кирчів, предсїдатель У. Н. Союза з Джерзи Сіти, і п. Роман Слободзян з Філядельфії, Па.

Вступне слово виголосив о. А. Лотович з Алентавн. Він згадав бл. п. С. С. Ортинського і його щиру працю на поли релїґійнім і народнім, велику посьвяту яко золотоустого проповідника як в Галичині так і Америці, котрого заходами і надлюдською працею повстали українські інституції. Той, котрий з таким пожертвованєм віддав ся українському народови, перед часом пійшов у могилу; пійшов тодї, коли його найбільше було потрібно, коли на наш нарід з усїх сторін нападають вороги і шарпають, коли потрібно найбільше сильної енерґії, щоб попровадити сей нарід на зустріч волї і воскресшої України. Я не є в силї переповісти отсеї палкої бесїди, котра так і наводила минуле страчене зперед трох лїт.

По анґлїйськи виголосив бесїду п. Володимир Т. Федько, студент університету. Він представив зібраним особу покійного Владики, заслуженого не тільки на поли релїґійнім, але і на поли народнім, котрий був заразом і горожанином Злучених Держав, для яких давав все, що є в нашім народї найкрасшого. Він закладав школи промислові, товариства горожанські, а молодих хлопців виховував на пожиточних горожан. Ми, Українці, стратили в нїм великого патріота, котрий міг зробити богато добра для нашого народу під сю пору.

Се дуже приємно вражає душу Українця, коли бачить, що виступає Українець з гарною бесїдою. Він тут роджений, вихований, а не забуває свого і не цураєть ся. Про п. В. Федька вправдї Українці богато не знають, бо сеж доперва студент, однак з дуже великими здібностями, котрий висшу школу покінчив з найвисшим відзначенєм, чим побив всїх своїх співтоваришів, а в нагороду дістав безплатно студії на університетї аж до його укінченя. От такими Українцями ми сьміло можемо гордити ся та мати надію, що з часом придбаємо більше інтелїґентних сил до праці.

Слїдував попис хору, солїсток та орхестри. Тут вже перо чорнороба затяжке, щоби бодай в приближеню подати отсю артистичну дружину в належнім сьвітлї. Продукції хорові складали ся з отсих кусників: „Гимн „Стар Спенґлед Беннер", Гушалевич-Вербицький „Тихий вітер", Шевченко-Давидовський „Україна", Ведель „Боже прийдоша язици", Шевченко-Воробкевич „Ой чого ти почорнїло" і „Збірка українських пісень". Орхестра: А. Чернявський „Українські Цьвіточки" і Присовський „Попурі". Сольові партії: панна Марія Ярощак (альт) Держирука-Нижанковський „Деж ти, доле" і „Молитва". „Мати і Син", дует панна Любов Горбатюк і панна М. Ярощак. Фортепянове сольо панна Анна Коляр. Сольо скрипкове п. П. Келичава.

Хто в дійсности хоче почути добре виконану українську пісню і музику, най іде на концерт Сиротинця. Кожда пісня відспівана була з таким чутєм та артизмом, що і найвибагливійший мусить бути вдоволений. Про орхестру нема що й говорити. Публика просто не хотїла пустити її зі сцени, длятого мусїла виступати і по два три рази. А вже коли заграли „Верховину", то оплески перейшли у величаву овацію. Про п. Келичаву і його скрипочку, котра аж в душу вдирала ся, нема що писати; гучні оплески, котрі викликали до нових granted писів, говорять самі про себе.

Та найбільше вражаючою хвилею в цїлім концертї було віддекламованє „Китиці цьвітів на могилу добродія", написаної о. В. Держирукою. Деклямували її сїм сиріток, відповідно прибраних, котрі переповіли житєпись свого добродія. Не було людини, котра не сплакалаб, вслухуючись у щебетанє Смутку і Спомину, а відтак тих живих цьвітів, дрібних сиротят, котрі сказали присутним про велику любов героя, якого вони нїколи не забудуть.

Дивлячи ся на тих сиріток, дївчат і хлопців, гарно прибраних, питаю сам себе: „Не вжеж се ті дїти, котрих більшість забрано з улиці?" Скільки то праці потрібно, скільки гроша на вихованє і науку. Хотїлоб ся скликати всю нашу велику громаду і показати їй, як ті сиротята ідуть в рядах шість миль в українських манїфестаціях. Най вони заспівалиб і заграли, до душі промовили і одним подякували за щирі жертви на їх вихованє, а других попросили, щоб не жалували своєї лепти, бо тисячі українських сиріт тиняють ся по улицях, марно пропадаючи. А перед Богом і своїм народом, котрий днесь геройською смертию гине в обороні всего, що своє, прийдеть ся відповісти за знищений сей цьвіт.

Громада Нортгемптон перша по Філядельфії засилає найбільше гроша, на Український Сиротинець. Що місяця пливуть щедрі жертви в церкві і по орґанізаціях. А деж прочі? Як би так всї взяли ся разом до праці, то — громада по нитці, а сироті булаб сорочка. Як би весь наш загал зрозумів працю і посьвяту заряду Сиротинця, то до року не 150, а 1.500 сиріток знайшлиб материнську опіку і виховувалиб ся на славу Україні. І „не плакалиб дїти, мати-б не ридала".

Учасник.

НАУКА НА СЛУЖБІ КОМПАНІЙ.

Лїкарські оглядини робітників.

Відомо, що то є „професіональні" хороби, ті хороби, яких робітники набирають ся при своїй роботї і від роботи. Відомо, скільки жертв падає не на поли бою, а на поли промислової праці: передчасно померших, недужих і калїк. Виклинані всїми умовами теперішної фабричної праці, ті недуги не можуть викорінитись, доки не скасуєть ся їх основне жерело. Але певна річ, що лїкарська наука й промислові клїніки моглиб ґрунтовно перешкодити поширеню недуг і обмежити число жертв. Лїкарські оглядини всїх промислових робітників були би річию розумною і корисною. Адже екзаменується ся робітників до армії. Загальне добро вимагає, щоб нїхто не робив роботи, до якої він не є здатний і може шкодити собі та другим; анї щоб не займав становища, на якім може заразити товаришів і сусїдів у праці.

Такі лїкарські оглядини практикують ся вже й тепер, але не проти хороби, а проти робітника. Позаводили їх самі корпорації й установили своїх лїкарів, котрі екзаменують не хоре тїло, а здорові переконаня робітника. Коли робітник стоїть в юнії або симпатизує з робітничим рухом, то він — хорий на серце або заслабий для роботи. Абож просто кажучи, компанїйні лїкарі переводять „блекліст" в інтересї компанії.

Така є загальна лїкарська практика в американських промислових корпораціях.

ПОЗІР! ТРОЙ, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ!

Щоби увіковічнити і осьвятити місце в Бозі почивших по крови і кости наших Дорогих Братий і Сестер, підписаний Комітет з глубини серця просить всіх наших Земляків з Troy, Watervliet, Cohoes, Hudson, Pittsfield і инших місцевостий прибути на

БЛАГОСЛОВЕНЄ ЦВИНТАРЯ

котре довершить ся при участи Всесьвітлійшого Отця Адміністратора Петра Понятишина і Впр. Отців

В СЛІДУЮЧУ ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 30. МАЯ

(на „Декорейшен Дей")

по Службі Божій (від год. 8. до 11. рано) в церкві св. О. Николая (Monroe and Third Streets) в Troy, N. Y. в присутности упрошених Братств і Сестрицтв з доокресности, — а по виході з церкви торжественним походом на цвинтар. 62-63

Потім слідують товариські сходини з перекускою на галї.

Не думаєм, щоби хто байдужно перебув той день та не прибув!

З поклоном

ЗА КОМІТЕТ ЦЕРКВИ СВ. О. НИКОЛАЯ В TROY, N. Y.:

о. Михайло Продан з Watervliet, N. Y. Іван Ткач, Олекса Заяць, Василь Левкович, Михайло Бучак, Іван Базар, Дмитро Філь.

ПЕРШИЙ РАЗ В ДІТРОЙТ, МІШ.

ЗАХОДОМ ТОВ. М. ШАШКЕВИЧА, ВІД. 94 У. Н. СОЮЗА

котре взяло на себе всї стараня, устроює

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ЧЕРВНЯ 1919 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ, 22 Ґрейлінґ стр., Гамтрамк, Міш.

при співучасти дітройтських першорядних хорів і Української Банди під дірiґентурою п. Атаманця і Стисловського

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

в честь великого ґенія заслуженого для галицьких Українців МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА.

ПРОГРАМА:

ЧАСТЬ ПЕРША.

1. Вступне слово .... С. Гривнак
2. „Не згасайте ясні зорі" .... Хор міш. І. Котляревського
3. „Бувало а нині", деклямація .... Петро Бендина
4. „Утоптали" .... Хор міш. „Бояна"
5. „Ах деж той цьвіт", сольо, сопран .... М. Топорівська
6. „Тече вода зпід явора" .... Хор женський „Бояна"
7. „Де ти бродиш", дует .... С. Гривнак і І. Атаманець
8. „Воскресла Україна", деклямація .... п-ія Е. Цішецька
9. „Закувала та сива зазуля" .... Хор муж. І. Котляревського
10. Вязанка пісень українських, на дутих інструментах .... Укр. Банда

ЧАСТЬ ДРУГА.

1. „Ще не вмерла Україна" .... Українська Банда
2. Відчит про М. Шашкевича .... тов. І. Воробець
3. „Веснівка", сольо, тенор .... Д. Атаманець
4. „Думка", деклямація .... С. Гривнак
5. „Сонце заходить" .... Хор мішаний І. Котляревського
6. „Не чужого ми бажаєм", дует .... п-нів Д. і І. Атаманців
7. „Туман долиною", сольо сопранове .... М. Енджиєвський
8. „Карі очи", сольо сопранове .... п-ні М. Качуровська
9. „Ой чого ти почорнїло" .... Хор міш. „Бояна"
10. „Зазвенїмо" .... Хор мужеський Тов. І. Котляревського

ЗАКІНЧЕНЄ.

Ціна місць: 50 і 35 центів. Початок точно о 7-ій вечер.

УКРАЇНЦІ! Сього року минає 108 літ як на сьвіт прийшов вірний син Неньки-України Маркіян Шашкевич, котрий не щадив праці, а навіть жите посьвятив для українського народа. Щоби гідно помянути память того так заслуженого чоловіка та дорогого для нас галицьких Українців, зійдім ся всї і покажім, що ми уміємо пошанувати великих людий та віддаймо спільний поклін. — Комітет взиває всіх Українців з Дітройт і околиці прибути на се велике сьвято. **„Не забудьте помянути".** — КОМІТЕТ. 62-63

ДОКИ НЕ БУЛО КНИЖОК

„КОБЗАРЯ" Т. ШЕВЧЕНКА І „ІСТОРІЇ УКРАЇНИ" М. ГРУШЕВСЬКОГО

доти можна було стрічатись часто з докором висловленим на адресу тих, що мають в своїх руках друкарні, чому то ніхто не береть ся за видане сих книжок для американських Українців, які не мають змоги сих книжок тут тепер набути.

І щож діеть ся, коли сї книжки появились в публичній продажи. — Ніхто не потребує їх, так як би сї книжки находились вже у кождого в хаті.

Поминаючи технічні сторони виданя, сї книжки належать до перлин нашої літератури і вони повинні находитись в кождій хаті, в кождій читальни, в кождім товаристві не в однім примірнику але по два і більше.

Хто не хоче належати до того ґурта людий, що ось то горлають: „Видавайте потрібні книжки а ми розберемо їх як балеві тикети", а коли опісля такі книжки появлять ся у продажи, то вони або відносять ся до такого виданя обоятно або заводять критику, то нехай скористають з теперішної нагоди.

Звертаємось до широкого загалу і повідомляємо, що в книгарни „Свободи" можна набути

1) КОБЗАР Т. ШЕВЧЕНКА, в двох томах (дві книжки). Видане часописи „Канадійського Фармера" в Канаді. Ціна $1.50

КОБЗАР Т. ШЕВЧЕНКА (в одній книжці), видане Канадійської Української Видавничої Спілки. Ціна $1.00

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. Часть І. Написав М. Грушевський, професор української історії на львівськім університетї. Ціна $1.50

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. Часть ІІ. Ціна $1.50

Ілюстрована Історія України М. Грушевського. Ч. І. і ІІ. в твердій полотняній оправі. Ціна $3.50

Замовленя і гроші посилайте на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДО УКРАЇНЦІВ З СЕЛА БОГДАНІВКА, ПОВІТ СКАЛАТ, ГАЛИЧИНА.

Повідомляємо отсею дописю, що ми тут в Нортгемптон, Па., заложили комітет до збираня жертв для наших братів зі свого села, Богданівки, котрі зістали бідні після теперішної війни, словом безпомічні, що не мають надії нізвідки на жадну поміч. Отож ми всї з Нортгемптон відзиваємо ся до всіх своїх краянів, котрі переживають під сю пору в Злучених Державах, щоби відчули біль наших братів в старім краю і прийшли з помочию для них, бо, як знаємо добре, їм там гірко жити в теперішну пору, бо вороги налізли на наші землї тай неволять наш бідний нарід. Перші були Москалї, котрі досить назбиткували ся над нашим народом, потому прийшли Німці, Мадяри, Прусаки, а тепер зажерті Поляки, котрі нам добре знані, бо заляли нам горячого подостатком в наше горло.

Нас 14 зійшли ся тут в Нортгемптон дня 20. цьвітня б. р. і радили над тою справою. Се були самі свої, з села Богданівки. Ми застановляли ся, як би то прийти з помочию для свого села і обрадили тую справу, котра би була дуже помічна для наших братів в старім краю. Всї разом стали як один і жертвували по 50 долярів, бо кождий відчув біль і любов до свого ближнього під теперішну пору. І маємо надію, що і другі, котрі тут проживають, не лишать ся позаду і відложать тоту жертву, що і ми, бо як знаємо, нас тут нема дуже богато, то мусимо дати відповідну жертву, аби було чим поділити найбіднїйших у нашім ріднім селї. Се не є завелика сума для тих, котрі знають і розуміють людську нужду і горе. Хто слабий або утримує фамілію, то певно, що йому затяжко, але самотним, котрі є здорові, то така сума не тяжка, бо нераз гріш піде задармо, що й сліду не зробить, тільки шкоду, а на таку сьвяту цїль народну то нам годї відмовити жертви, бо як вернемо до свого села, то будемо сьміло дивити ся своїм родимцям в лице, що ми не спали тут на вільній земли, а помагали своїм землякам після своїх сил. Бо вони там переживають тяжке горе, а нам тут гаразд; а як вернемо на свою землю, до свого села, то нам буде весело дивити ся на ті бідні сироти, вдови, старців, немічних калїк з війни, котрі тепер виглядають якої-такої помочи.

Зєднаймо ся всї як один тут в Америці і поспішім з помочию старому краєви, бо там неодна жінка виглядає свого мужа, отець сина, сестра брата і т. д. Для нас була би ганьба, як би ми не втерли слїз свому ближньому, бо колиб на нас таке лихо впало, то і ми певно були би такісамі як вони, але нам тут инакше, то не забудьмо за них і розвеселїм своїх братів у старім краю.

Подивім ся на теперішні часи, що цїлий сьвіт бореть ся зі всіх сил, а ми мусимо найбільше, бо ми є найгірше поневолені зі всіх сторін, то мусимо загальну українську справу підпирати, аби наш нарід пірвав віковічні кайдани, аби став паном, а не слугою, на своїй рідній земли. На увільнене своїх рідних з ярма треба давати трохи більше ніж „нікля" або „кводра"... Даємо на загальні, нераз і чужі цїли, то для свого села треба показати всю свою щирість і не бути самолюбом. Забудьмо особисті роздори, а в кождій місцевости всї разом зійдім ся і обдумаймо тоту справу, аби вона була корисна для наших братів, щоб вони були втішні в тім тяжкім горю.

Ось-тут подаємо імена всіх жертводавців. Семен Шміґель, Василь Саюк, Матвій Тимошик, Кость Бойко, Михайло Бойко, Іван Дробот, Кость Сенчишин, Іван Колодій, Стефан Тюхтій, Гринько Гуль, Василь Андрусишин, Іван Маґерка, Гриць Шкільняк, Андрій Сіржант, Василь Возняк, Захарій Велицук, Іван і Василь Бобик дали по 50 долярів; Стефан Бойко дав 25 долярів. Отже ми всї зробили свій обовязок для свого села Богданівки, а тепер черга на инших.

ЗА УРЯД:

Семен Шміґель, голова
Матвій Тимошик, секр.
Василь Саюк, касієр.

З листами просимо звертати ся на адресу: Vasil Sayuk, Northampton, Pa.

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

ГОРОЖАНСТВО Й АНҐЛІЙСЬКА МОВА.

Натуралізаційний закон вимагає від чужинця, який хоче стати горожанином Злучених Держав, „стільки знаня анґлійської мови, аби задоволити судію, що він може нею говорити".

В Злучених Державах є 2.265 судів, через які чужинці можуть діставати горожанство, і так розуміеть ся, що й вимоги щодо анґлійської мови бувають ріжні. Правильно чужинець мусить зрозумілою анґлійською мовою відповісти на питаня, поставлені йому натуралізаційним судією. Ті питаня впрочім вяжуть ся з вимаганим по закону іспитом (на примір: як довго ви були в Злучених Державах? Де жиє ваша жінка? Яка форма правліня в Злучених Державах?). Чи та анґлійщина добра чи з помилками, се не має значіня. Аби було зрозуміло.

Деякі суди пійшли крок далї і вимагають, аби майбутний горожанин вмів читати по анґлійськи. Звичайно дають ґазету і кажуть з неї голосно читати. Правильно того нема.

На заході Злучених Держав можна дістати від правительства земельний надїл, роблячи відповідну аплїкацію через міністерство внутрішних справ. Така аплїкація називаеть ся homestead filing. О такий земельний надїл може подати ся також чужинець, коли заявив намір стати горожанином Злучених Держав (взяв перші папери). Коли хто зробив аплїкацію о „гомстед", то не потребує при натуралізації вміти по анґлійськи. Може прийти з перекладчиком.

ДОПИСИ.

PITTSBURGH, PA.

В обороні правди.

В. 34 числі часописи „Свобода" появила ся допись з Пітсбурґа п. н. „Висьвітлене народної справи".

В імени правди і справедливости ми низше підписані подаємо в тій справі отсе спростоване:

1) Дописуватель закидає п. Ганякови, що він намовляв членів, аби відступили від „Орґанізації Січової". Іван Ганяк не є січовиком і до січового товариства зовсім не мішають ся. Отже се не є правда, щоби п. Ганяк був причиною, що тов. „Січ" відорвалось від „Січової Орґанізації".

2) Правдою є, що „Січ", яка тут істнувала тому звиш два роки, розбилась, а розбилась задля браку місця на січові сходини. Правдою є, що „Січ" зіставила гроші, котрі п. Ганяк, касієр бувшої „Січи", мав повне право віднести до банку, що і зробив. Гроші лежали в банку до сего часу, 4. мая с. р. На вічу бувші січовики ухвалили ті гроші на Народний Дім в Пітсбурґу, Па. А неправдою є, щоби п. Ганяк ті гроші заперечив, бо не сам Ганяк, але трох бувших січовиків мусять підписати ся, щоби ті гроші вибрати з банку.

3) Неправдою є, щоби колись було в касї Укр. Громади в Пітсбурґу $4.000 (чотири тисячі долярів), бо в Укр. Громаді в Пітсбурґу не лише урядники, але і всї члени знають, кілько гроший є в касї. А те, що колись було подано в „Народній Волі", то не було подано урядово, ані се не було жадне справоздане. Се подав чоловік, котрий певно не належав до тов. Укр. Громади. Але се нічого товариству не зашкодило, то товариство того не направляло.

4) Неправдою є, щоби п. Ганяк мав щось спільного з грішми з „Українського Дня". Пан Ганяк в тім комітетї не був і він не може за жадні гроші відповідати. Щоби більше тої справи з „Укр. Дня" не порушувати і не забирати місця в часописях, то ми тут зазначуємо, що на „Український День" зібрано у нас $2.706.36. Розходу було $435.55. Остальну квоту, то є $2.272.81, вислано через американський Червоний Хрест на руки проф. Грушевського в Київі. Що ті гроші вислано на місце призначеня, про се сьвідчить письмо, яке ми одержали з Вашінґтону.

Крім висше сказаного зазначуємо тут ще загально, що п. Ганяк ніколи не відмовив ся від жадної народної роботи, чи місцевої чи позамісцевої, як морально так і матеріяльно. Де є яка народна робота, то всюди майже п. Ганяка вибирають на урядника, бо п. Ганяк має більше часу за тим старати ся і не мусить жадного боса дозволяти ся. А п. Ганяк те все приймає і стараєть ся виказатись зі свого уряду як найвідповіднїйше для добра всіх.

Щодо парохіяльного мітинґу то п. Ганяк предсідателем парохії не хотів бути, але хотів, аби мітинґ відбув ся справедливо, щоби не сьвященик був предсідателем парохіяльним, але чоловік сьвітський, парохіянин, котрий знає більше обставини пітсбурської парохії ніж сьвященик, котрий недавно прибув був на парохію.

ЗА КОМІТЕТ:

Михайло Усин, Петро Мисько, Дмитро Василик, Николай Урбан, Іван Вдовяк, Володимир Коваль, Михайло Венжовський, Дм. Сірий, Т. Ятчишин, Теодор Ґут, Іван Н. Волчко, Василь Ганяк.

ГІРКА НАСЬМІШКА.

(Надіслане).

Ще від 26. цьвітня б. р. містить ся у „Свободі" безперервно пошукуване дякоучителя для грецько-католицької церкви в Когус, Н. Й., але й до нині, здаеть ся, на сю „посаду" не зголосив ся ще ніхто. Такого нещастя не зазнала ще жадна українська церква в Америці. Буває, що лише появить ся денебудь яке пошукуване, так зараз на посаду голосить ся кількох дякоучителів, а тут — немов води набрали в рот...

Оголошене довге, на чотири і пів цаля, містить в собі аж понад 100 слів і 11 услівій, а однак ніхто не спішить ся голоситись, аби заняти місце. Та в тім то власне цїла біда, що воно таке велике і стільки богато услівій має.

Чоловік, стоячий осторонь від дякоучительського стану, думав би, що в дійсности нема в Америці вже таких дякоучителів, аби згодили ся на так богато услівій. Коли так дехто міг би думати, то заздалегідь треба його перестерегти в сім, бо так воно не є. В Америці є досить дякоучителів, котрі можуть згодити ся і виконувати як слід десять разів тяжші услівя ніж ті, які подав о. Іван Остап, парох церкви в Когус. Подані услівя не є тяжкі; вони є лише трохи глумливі...

Пригляньте ся десятому і одинайцятому услівю: — „Партачі хай не пхають ся. Платня на початок 60 долярів місячно і доходи"... В девятім услівю о. Іван Остап жадає, аби дякоучитель не був арогантний супроти людий і сьвященика, підчас коли в десятім і одинайцятім услівю він сам виказує ароганцію супроти того, від котрого вимагає чемности. Чи се не ароганція, не іронічна насьмішка, о. Остап? Чи не насьмішка се, вимагати для себе дякоучителя не-партача, а давати йому партацьку платню, 60 долярів на місяць? Ще й каже о. Остап, що дякоучитель може бути ж о н а т и й... Глузуйте здорові, о. Остап!

Не-партач на 60-долярову посаду не піде, а „партач", як Ви звете, не піде також, бо при иншій парохії він побирає таку саму платню, або меньшу, але не має таких услівій і, що найважнїйше, не зве його там партачем.

Дякоучитель.

Марк Твен.

УБИТЄ ЮЛІЯ ЦЕЗАРА.

(Одиноке правдиве донесенє, виняте з римської „Щоденної Вечірної Почти" з дня сеї потрясаючої трагедії).

Ніщо на сьвітї не всилї зробити ґазетному репортерови таке велике вдоволенє як представленє кровавого й таємничого вбийства. Се праця, що викликує живійше битє його серця — коли ще дотого знає, що всї часописи вже відійшли до друку, а його буде одинока, що містити-ме страшну новину. Нераз уже відчував я жаль, що не дописував до римських часописий підчас убитя Цезара. Се була раз подїя! А як би я ще так був написав до вечірної часописи, можливо одинокої в містї, так що був би випередив ранїшні часописи в тім донесеню що найменьше яких 12 годин! Справдї! Було богато инших подій таксамо страшних, таксамо великого значіня, але не знаю нї одної, яка-б визначалла ся до тої міри характеристичними прикметами сензаційного матеріялу нинїшного часу. Само собою! Подумати лишень! Дійсно високі й визначні на весь сьвіт славні постати, а потім підступний удар штилєтом. Га, чому я тодї не жив! Чого я не був би всилї зробити з тої подїї, до якого обуреня піднїс би я був мій голос, що за капітал збив би я був на моїх донесенях. Дарма!

Та через те, що, на жаль, не судило ся менї прийти на сьвіт у сю виключно прихильну менї хвилю всесьвітної історії, най вільно буде менї подати поважаним читачам понизше наскрізь достовірне представленє подїї з латинсько-римської „Щоденної Вечірної Почти" з шестого надзвичайного виданя з дня вбийства.

Переклад.

Рим, в Ідах марта.

Наша, звичайно так спокійна, столиця занепокоїла ся вчера диким зворушенєм ізза одної з тих страшних подій, що серце роблять недужим, а душу наповняють жахом, піддаючи питанє: Що буде з такої суспільности, в котрій людське житє так мало цїнить ся, а закон топчеть ся ногами в так цинічний спосіб? Ізза так страшного положеня почуваємо ся до сумного обовязку донести про смерть одного з перших наших горожан, мужа, котрого імя звісне всюди, де є абоненти сеї часописи, а котрого славу голосити ми все почисляємо собі за обовязок і честь. Маємо на думцї п. Юлїя Цезара, нашого вельми поважаного президента держави, того, в котрім предвиджували ми будучого нашого монарха.

Подробиці події, які наш дописуватель зібрав після противорічних собі голосів наочних сьвідків, такі: Цїла справа зайшла, розумієть ся, преед виборами. Девять десятих кровавих бійок, які в нинїшних днях соромом вкривають місто, походять із сварки, зависти та огидних вчинків, які завдячують свій початок тим ненормальностям. Вийшло би се лише на користь міста, коли би воно схотїло іменувати поліцію до столїтної служби, бо, як ми пересьвідчили ся, анї раз не дало ся вибрати бодай одного міського гиця, щоби подія не обійшла ся без бійок, збіговиц та арештовань авантурничих пяних елементів, так що всї поліційні станиції на 24 годин напхано по сам край. Ходять слухи, що коли при теперішних виборах показала ся подавляюча більшість за п. Юлїєм Цезаром і високому панови жертвовано корону, навіть його вперта безкорисність, з якою він тричи раз за разом її відкинув, не вистарчила, щоб охоронити його перед скритими обидами таких людців, як Каска з X-го виборчого округа й инших гиєн розчарованих кандидатів, що збігли ся головно з XI., XIII, й инших зовнїшних округів і нуж стали позволяти собі на безличність, висловляти ся з іронією й погордою про поставу п. Юлїя Цезара при сїй нагоді.

Дальше доносять нам, що богато є таких, котрі є того пересьвідченя, що вбийство Цезара було уплянованим ділом, старанно приготованим прислужниками п. Марка Брута й бандою нанятих ним чорносотенцїв, і впровадженим вірно після програми. Чи добра є основа такого здогаду, осуд сього полишаємо народови, а просимо тільки старанно та безпристрасно перечитати слїдуюче донесенє сумної подїї, заки вискажеть свій погляд.

Сенат щойно був зібрав ся. Цезар прямував горі улицею до Капітолю, розмовляючи з кількома особистими приятелями та, як звичайно, в товаристві великого числа горожан. Саме коли переходив біля дроґерії пп. Демостена й Тукидида, звернув одному з панів, зі занятя мабуть ворожбитови, случайно увагу, що Іди марта прийшли. Відповідь звучала: „Так, вони прийшли, але ще не минули". В тій хвилї приступив п. Артемідор і просив президента держави перечитати якусь карточку чи записку, чи що там уже було, що він якраз принїс зі собою, щоби сейчас розпростерти перед п. Юлїєм Цезаром. Також пан Дакій Брут мимрив про якусь ласкаву просьбу, котру просив перечитати. Артемідор хотїв, аби насамперед вислухано його просьби, бо вона відносить ся в цїлости до особи Цезара. Сей відповів, що свої особисті справи полагоджує на кінци. Артемідор просив і заклинав його, мимо того всього таки зараз перечитати його письмо. (Гідне уваги. Один пан іменем Вілїям Шекспір, котрому пощастило бути наочним сьвідком сумної подїї від початку до кінця, вказує на те, що ся просьба, яка відносила ся до п. Цезара, звертала його увагу на те, що утворив ся компльот, який настає на його житє). Та Цезар відкинув її й рішучо не хотїв читати якоїнебудь петиції на улиці. З тим відійшов він до Капітолю, а юрба за ним.

В тім часї чули таку розмову, яка після нашого переконаня набирає незвичайного значіня в звязи з тим, що відтак слїдувало. Пан Папілій Лена сказав до п. Юрія В. Кассія (ославлений нумер із третого округа), що сподїваєть ся, що його підприємству від нині буде щастити ся. А коли п. Кассій запитав: „Що-ж се за підприємство?", то він лише закліпав своїм лївим очком, вказав на п. Цезара і сказав із уданою рівнодушностию: „Щасливої дороги!" Марк Брут (котрого загально вважають головним проводиром банди, яка вбила Цезара) спитав, що говорив йому п. Лена. На се п. Брут, коли Кассій розповів йому все, завважав зі страхом: „Се всьо може нас змести з лиця землї".

Брут велїв своїм погорди гідним компанам уважати добре на Лену, а хвилину пізнїйше Кассій став напирати на сього збанкротованого, виголоднїло собрата (тойсам Кассій котрий тїшить ся тут найгіршою славою), щоби чимскорше брав ся до дїла, бо він старав ся, щоби все можна пронюхати. Потім він, очевидно дуже зворушений, звернув ся до Брута, а той спитав його, що стало ся. Божив ся: або він або Цезар не повинен більше вернути. Радше сам завдав би собі смерть. В той час розмовляв Цезар з кількома послами зі Захід про найблизші допов[...]няючі вибори та майже не звертав уваги на се, що діяло ся вколо нього. Біллї Требоній вдав ся з Марком Антонієм у розмову тай відтягав його на бік то з тої то з сеї причини, а Брут Дакій, Каска, Цімна, Метель Цімбер і инші з банди сих непотрібів, котрі тепер роблять Рим непевним, стали тиснути ся до Цезара.

Тепер Метель Цімбер упав на колїна тай просив, аби позволено його братови вернути з заточеня. Цезар відкинув його просьбу, гордуючи його немужеською плазуючою поставою. Сейчас приступив Брут, а за ним Кассій, повторяючи просьбу за прогнаним Тулієм. Та Цезар противив ся далї. Казав, що не хоче позволити впливати на себе. Він був постійний як північна зоря і почав зараз розводити ся над сталостию сеї зорі та її постійним характером. До неї подобав він — говорив він відтак — і може він у краю одинокий чоловік, що так поступає. І тому, що був він так рішучим, висилаючи Цімбра, хотїв також остати рішучим і не вернути його зі заточеня; або най буде проклятий він, коли би дав ся намовити.

В сю мить прискочив Каска, наче вбачаючи в тім визов, до Цезара і пхнув його штилєтом. Цезар ухопив його правою рукою, а лївою завдав йому так сильний удар у карк, що закервавлений гад повалив ся до землї. Оперши ся спиною о статую Помпея, яка за ним находила ся, ожидав своїх напасників. Кассій і Цімбер і Цімна кинули ся на нього з витягненими штилєтами, а першому таки вдало ся вцїлити його, але заки він або взагалї хто другий ще раз зміг ударити, Цезар повалив трох драбів до своїх ніг стількома-ж ударами свого сильного пястука.

Міжтим сенат находив ся в неописанім заворушеню. Метушня горожан на ґалєріях через божевільні зусиля, видістати ся з будинку, держала всї двері зачинені; кількох констаблїв, що находили ся притім, і парляментарні слуги, бороли ся з убийниками; поважні сенатори поскидали свої багряницї й утїкали, перескакуючи в дикім замішаню через лавки, щоб ратувати загрожене житє а тисячні голоси ревіли раз-у-раз: „Поліція! Поліція!" Серед усеї тої метушні стояв Цезар, оперши ся о статую Помпея, наче лев і боронив ся перед напасниками, безоружний з нїколи незахитаною відвагою, котру він засьвідчив у так многих кровавих боях за свого житя.

Біллї Требоній і Кай Каска пхнули його штилетами й упали подібно як перед ними їх спільники. Та як Цезар побачив, що до нього прискочив також його старий приятель і товариш по збруї, п. Брут, узброєний убийчим зелїзом, тодї — як оповідають — з болю та здивованя опустила його відвага; його непобідиме лїве рамя опало, він скрив лице в фалдах своєї тоги і приймив зрадницький удар, не стараючи ся навіть спинити руку вбийника. Лише сказав ще скоренько: І ти також, мій сину Бруте, проти мене? І мертвий повалив ся на марморну долївку.

Як зачуваємо, тоґа, яку померший мав на собі, коли його вбили, була тасама, в котрій він був у своїм шатрі після поборення Нервіїв.

Коли тепер зняли тоґу, в семи місяцях вона була подіравлена й прошита. Його кишенї були пусті. Тїло його виставлять на катафальку, щоби нарід бачив, як покінчило його божище. Всї ті донесеня згідні з правдою. Ми зачерпнули наші інформації прямо від п. Марка Антонія, котрий тепер находить ся в тім положеню, що може давати як найдостовірнїйші відомости про сю подію, яка в сю пору кождій иншій справі відбирає всяке значінє.

Пізнїйше. Підчас коли судія виконував своє урядованє біля великого вбитого, пірвав нечайно Марк Антоній враз із своїми приклонниками тїло великого Цезара та занесли його на формум і — після найновійших інформацій — Антоній і Брут виголосили над ним промови та викликали таке видовище серед зворохобленого народу, що всї театральні інтенданти, котрі після донесень п. Вілїяма Шекспіра бажали репродукувати сю сцену, мечуть від тодї отруєю й жовчию.

ЖЕРТВИ НА ФОНД ДЛЯ ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ.

Дальші жертви зложили отсї добродії:

463. Вестерли, Р. Ай. А. Мних $2.00

464. Тотервліт, Н. Й. На руки місц. У. Н. Комітету зложили дальше: Бр. св. Йосафата (від. 35 „Провидїня") $10.00; С. Филипчук, В. Футулуйчук і Д. Демчишак по $5.00; Ю. Бакай $3.00; П. Ковальчук, О. Мосюк, Д. Бакай, В. Дзюмбила і М. Мадараш по $2.00; С. Чайківський $1.50; О. Павлишин, О. Багрій, В. Мадараш, О. Рудейчук, Ф. Яхвак, Й. Білинський, А. Чура, Е. Урбан, Л. Михальська, Ф. Вовк, О. Спяк, Й. Крущельницький, Ю. Атаманюк, А. Спяк, А. Андрейцьо, Й. Бача, О. Мельник, І. Лесняк, К. Гуль, Н. Бакун, Д. Базар і Г. Миський по $1.00; С. Лличко і Г. Філяк по 50 цнт.; з хрестин у О. Мельника $3.25; Д. Проць збірку $1.50.—Разом $67.25

465. Атлантік Сіти, Н. Дж. Осип Фурдас $20.00

466. Картерет, Н. Дж. На руки місц. У. Н. Комітету зложено членських вкладок $125.00

467. Рецін, Віск. Місц. У. Н. Комітет надіслав членські вкладки $26.00

468. Катона, Н.Й. Й. Дашкевич $2.00

469. Олбани, Н. Й. На руки місц. У. Н. Комітету зложили дальше: П. Мінько $5.00; А. Карепін, К. Набережна і М. Петрицький по $4.00; В. оМскалик, Т. Тимочко і Н. Вихованець по $3.00; С. Садовий, К. Ткач і І. Герман по $2.00; М. Роганич, А. Іванечко, С. Капирка, М. Янко, М. Барник, Н. Сіканець, К. Романишин, В. Щербик, А. Гатала, М. Войтановська, І. Барник, С. Вихованець, І. Дудар, Д. Янко, М. Петрушка, П. Покида, І. Іяхович, М. Рафун і Д. Петрицький по $1.00; А. Марціїнковська 50 ц. — Разом .. $51.50

470. Шікаго, Ілл. На руки української фабричної спілки „The Endless-Graph Mrg. Co." зложили члени дирекції і члени тоїж спілки слїдуючі жертви: Павло Д. Рудик $100.00; Endless-Graph Mfg. Co. і П. Р. Гонський по $25.00; І. Іваськевич $15.00; В. Гуцал і І. Вавречук по $10.00; Й. Гарасим, М. Руснак, І. Рибус і Н. Підлїсний по $5.00. — Разом..... $205.00

471. Ліберти, Н. Й. І. Вельган $5.00

472. Мейфілд, Па. В. Городиський $2.00

473. Феніксвіх, Па. Ів. Кобик $10.00

474. С. С. Пітсбург, Па. На руки місц. У. Н. Комітету зложили: Теодор Гут $100.00; о. Е. Сидоряк і М. Король по $50.00; Н. Шпирка $25.00; Г. Штокайло $20.00; А. Набац, Ю. Греп, К. Горак, І. Багрій, Н. Шуртай, К. Шпікула, В. Солодяк і Т. Дашинич по $10.00; С. Ходорівський, Й. Чемерис, Ю. Срадовська, А. Качмар, Н. Венжовський, І. Кріль, М. Поливка, І. Кориновський, І. Волошин, Ю. Лизник, І. Шпікула, І. Крічківський, Ю. Кость, П. Хить, Д. Щоткевич, І. Чижо, І. Павляс, І. Й. Маньчак, І. Пастирчак, Й. Годжик, Ю. Тимчик, Н. Терлецький, П. Ходоровський, Д. Качмар, П. Ворона, Т. Гринишин, В. Нестор, М. Венжовський, А. Терлецька і С. Войтович по $5.00; С. Войтович $4.00; П. Дашинич $3.00; М. Свідерко, Т. Мичдьо, П. Романко, П. Сова, В. Слабий, П. Волошин, Т. Федевич, В. Ганяк, Н. Цимбала, В. Пауляс, Н. Даохопор, І. Панас, І. Луговяк, І. Луговяк, М. Брода, Д. Пілка, Г. Осмола, П. Леняк, Р. Петришин, К. Сташків, І. Лаврик, Д. Макара і Т. Яворський по $2.00; М. Чиш $1.50; Й. Осціяновський $1.25; І. Деркач, М. Доман, Г. Ільчишин, І. Кульбашевський, А. Бучко, Н. Курч, К. Савіцька, І. Когут, В. Сьвідерський, Д. Іваніїк, І. Слабий, П. Ткачик, В. Полюга, І. Кузьо, Г. Тимось, С. Вережницький, Д. Андрієчко, В. Крушельницький, Д. Шпаргун, С. Ілько, В. Медвідь, А. Стачевич, С. Скріка, Н. Мэндрик, Ю. Дашинич, А. Латека, Ю. Головчак, Т. Стрілецька, В. Плюта, А. Дунай, П. Пастирчак, П. Кречківський, Н. Мельник, А. Крий, С. Василько, Г. Цесляк, П. Грошко, І. Сліва, М. Ґавронська, Яків Н., Ф. Кусень, М. Дудяк, Д. Путар, Ф. Сороцький, Т. Баган, М. Грибіш, Н. Гут, А. Чемерис, М. Гусак, Роз. Гнатик, М. Деркач, А. Вешрин, С. Зарічняк, П. Кречківський, Т. Баган, І. Сташків, О. Сверид, О. Будзїнська, І. Котула, В. Червінський, П. Лісковацький, Д. Пута, І. Пашун, О. Хомко, М. Нестор, П. Кречківський, П. Іванцьо, Р. Кісіль, Н. Король, П. Дашко, А. Магуник, І. Полюга, Д. Диба, І. (К.) Спожарський, Н. Юркевич, С. Семенко, І. Хома, П. Чемерис і Т. Чемерис по $1.00; меньшими жертвами $16.66; в церкві зібрано $206.87. Разом $675.87, з чого $206.87 разом з іспиcо мжертводавців при збірці в церкві передано о. адмін. Понятишинови, а ту надіслано $469.00

475. Перт Амбой, Н. Дж. Місц. У. Н. Комітет надіслав членські вкладки $60.00

476. Керсерч, Міш. С. Ярчук $5.00

477. Джерзи Сіти, Н. Дж. Д. Пилевич $2.00; С. Ялицький $1.00. — Разом $3.00

478. Суперіор, Віс. І. Гаврилюк, Н. Бривка, П. Рижак, Ф. Осадца, Т. Осадца, І. Осадца, В. Седдца, Д. Осадча, Т. Андріч, Н. Дмитерко, Н. Романчук і А. Поморанський по $5.00; Т. Бривка і Д. Горбаль по $2.00; М. Вітів і С. Драгінда по $1.00. — Разом $66.00

479. Ст. Дзосеф, Мо. М. Карапутний, І. Кульчицький, Е. Кульчицька, О. Дачишин, В. Щалко, Р. Кагурка, В. Фостяк, М. Солоничний по $5.00; В. Міляи $4.00; о. М. Лукавський, С. Юркевич, І. Куцперка, Г. Юрчишин, М. Дачишин, Й. Гавенка, І. Солоничний, П. Іванцік і Г. Плекан по $2.00; В. Синайко, О. Шипа, Ю. Мізин, В. Турецький, П. Кушперка, О. Сенко, П. Тинів, М. Тинів, Ф. Солоничний, В. Солоничний, Д. Фіткайло, П. Занко, М. Забігайло, М. Пойко, Ф. Цікало, В. Юркевич, Д. Рапій, Ф. Деренівський, В. Сенько, А. Трибусевич, Д. Корницький, І. Івасяк, А. Кочан, І. Іванцік і Д. Колега по $1.00; П. Рак 50 цнт. Разом $87.50, надіслано $87.00

480. Клерк Мілс, Н. Й. А. Данилюк $4.00; І. Онуфреїв $3.00; П. Мельник і П. Олійник по $2.00. — Разом $11.00

481. Алтуна, Па. Члени 145-го відділу У. Н. Союза зложили: А. Бача $2.00; П. Самсон, Г. Сеньків, Ф. Михальський, І. Куник, І. Потопа, П. Патроник, Н. Крамар, І. Висоцький, Е. Бурка і П. Бурка по $1.00. — Разом $12.00

482. і 483. Ню Йорк, Н. Й. На руки місц. У. Н. Комітету зложили дальше: Г. Конюх $2.00; В. Каліковський, М. Каліковський, І. Литвинюк і Д. Данилович по $1.00; Тов. „Свобода" членських вкладок $25.00. — Разом $35.00

484. Ембрідж, Па. На руки місц. У. Н. Комітету зложено дальше: Збірку на хрестинах у К. Біжака $8.50; збірку на хрестинах у С. Гомзяка $6.00; збірку в церкві заходом о. П. Єзерського $74.50; річна вкладка від 27 членів $27.00. — Разом $116.00

485. Бруклин, Н. Й. На руки місц. У. Н. Комітету зложено дальше (список жертводавців надішле ся і оголосить ся пізнійше) $11.00

486. Стемфорд, Конн. На руки місц. У. Н. Комітету зложили дальше: О. Сливинський і Н. Белюх по $5.00; збірка І. Кошлайчука на хрестинах у Мостового $3.00; збірка В. Карого на хрестинах у Заплатинського $2.25; М. Балко, В. Бреян, І. Кошлайчук, В. Карий і М. Теребуш по $2.00; Г. Когут, Н. Яремко, К. Наумець, К. Ляховецький, І. Дорош, С. Марущак, М. Сливинський, Д. Криницький, П. Хома, І. Гимків, П. Кушнірик, К. Кульгавич і І. Кресан по $1.00; меньшими жертвами $3.75. — Разом $42.00

487. Юніти Стейшен, Па. О. Шабат $10.00

488. Джерзи Сіти, Н. Дж. М. Пелех $5.00

489. Ню Йорк, Н. Й. На руки місц. У. Н. Комітету зложила Гора міста членських вкладок на $25.00

490. Франкфорд, Філядельфія, Па. На руки місц. У. Н. Комітету зложено дальше (поіменний виказ жертводавців оголосить ся пізнійше) $126.04

РАЗОМ $1.598.79.

Попередно оголошено $52.742.67.

ЗАГАЛЬНА СУМА $54.341.46.

Шікаго, Ілл. На суму $727.00, оголошену попередно під ч. 397, зложились слїдуючі добродії: о. Николай Струтинський $50.00; Іван Пишний, Олекса Дорота, Юрій Офісик, Кирило Далїйчук і Іван Рибавт по $10.00; Михаїл Дворницький і Теодор Подоляк по $7.00; Анастазія Попик, Варвара Гуменюк і П. Дзидзора по $4.00; Г. Андрухів, П. Глова, В. Лаєчко, Л. Гавлїчинський, Н. Білик, І. Масловський, А. Край, А. Коваль, Т. Бабій, М. Шафранська, Е. Бабій, Г. Бабій, В. Бабій, І. Бабій, З. Магера, Й. Литцин, М. Квік, П. Мельник, С. Паньків, Т. Купецький, К. Каня, Г. Дацьків, І. Черґавий, Н. Донко, Г. Білецький, В. Мамчок, Н. Гоцинський, Т. Офісик, А. Курило, І. Лісвицький, С. Боняковський, І. Біґур, Т. Скамат, Д. Якубовський, Т. Федорина, Ю. Федорина, І. Опиців, С. Цап, Я. Воробець, М. Яцишин, Т. Мазур, І. Качмар, О. Любас, Н. Читвінський, М. Гут, А. Колодка, К. Волянська, Т. Юльва, Н. Гусїр, Г. Сеньчук, В. Николишин, С. Тимець, С. Смаль, В. Зілюх, М. Максимин, Г. Кучкуда, П. Мица, С. Фута, К. Мелинський, Г. Моцьо, Р. Коляйковський, В. Габро, М. Паталай, І. Рибий, І. Сливка, Г. Перцак, А. Мельник, А. Миклун, І. Шалко, І. Чучман, Д. Паславський, М. Поволячек, Н. Величко, І. Скульський, І. Днак, М. Микитин, І. Клапітура і Н. Іванишин по $5.00; С. Мурин, А. Романчак, Н. Милишків, А. Бізен, Т. Турчак, Г. Гарасим, В. Любас, І. Патерин, Н. Гуль і С. Вашкевич по $3.00; І. Сітарський, І. Патеран, Т. Білецький, П. Вилищук, Е. Лоув, І. Брильовський, П. Мрига, Ю. Витрикус, Д. Кривий, М. Томашевська, Н. Водяцький, О. Галаса, В. Моцюк, С. Зубрицький, Н. Марущак, Г. Бобик, О. Гнатишин, Е. Миклуш, Р. Кравець, І. Козар, Т. Дзень, С. Новосадний, С. Мурин, В. Штень, М. Шутка, П. Лицька, М. Кривокульська, І. Карпа і Д. Кузьма по $2.00; Й. Листван і М. Кузьма по $1.50; М. Паньчук $1.25; І. Грицько, М. Яцко, О. Ярема, П. Дзидзьора, Г. Войтович, М. Оніщук, Т. Купецький, К. Зубчик, М. Лесько, М. Вітковська, П. Солобой, Р. Трусевич, В. Пилипак, І. Гайович, Д. Річчак, Я. Ґерос, Д. Кулин, М. Гранат, М. Сірант, В. Дубас, М. Романьчак, В. Вулецький, М. Шаран, В. Кузьма, С. Волишинович, І. Лусвінич, В. Рачир, П. Здибильчак, Т. Бульчак, П. Здибильчак, М. Гавичинська, М. Гурей, С. Побурка, Г. Фенас, Р. Коляйковський, Н. Жомирчак, С. Фута, С. Вашкевич, Т. Гавалюх, С. Совтис, М. Джугановський, Т. Ковальчук, Г. Моцьо, В. Николишин, Н. Будник, С. Іванишин, С. Четвінський, П. Качмар, Т. Сторчак, П. Бігун, П. Почеґайло, М. Зетїско, Д. Березовий, М. Сьвітельский, М. Ковалишин, Д. Мельник, І. Тимець, П. Биба, П. Симиряк, Й. Зелїнка, М. Заброварний, І. Холодницький, Р. Бойко, К. Шеремета, П. Рубенський, Т. Кобза, І. Максимович, М. Сипко, Г. Кривоваз, М. Кухар, С. Канопік, І. Драй, М. Андрейків, Н. Петрович, Н. Канюга, Л. Чеканський, М. Джугановський, А. Новеск і М. Дунський по $1.00; меньшими жертвами $10.50; жертви не поданих доси жертводавців $26.75.

Сиракюз, Н. Й. На суму $1.045.00, оголошену попередно під ч. 441 зложились слїдуючі добродії: Андрій Пахолок $100.00; Онуфрій Дубицький і Михайло Лїпинський по $50.00; Олекса Пастух, Микита Попик, Олександер Богач, Іван Яцура і Ілько Бега „Ліберти Бондс" по $50.00; Михайло Паньків і Іван Слободзян по $45.00; Василь Саган, Мартин Гоменюк і Андрій Гриник по $30.00; Марко Карчмарак і Андрій Данїв по $25.00; Дмитро Оренич, Кость Коцур і Іван Каній по $20.00; Василь Корнак „Вор Сейвінгс Стемпси" за $20.00; М. Височанський, М. Мельник, І. Гусар, А. Бусько, Ю. Криворука, Н. Трач, П. Рифун, О. Прийма і С. Своряк по $10.00; І. Бега, Л. Залецький, Л. Кіт, Й. Залецький і Л. Кіт „Вор Сейвінгс Стемпси" по $10.00; Л. Кіт $7.00; М. Попик, Н. Єдвак, М. Намісняк, М. Комар, А. Макарчук, В. Ярич, І. Татарин, О. Шмокалюк, Д. Кіт, М. Колачок, Д. Карпович, Т. Андрусишин, Н. Кодзяк, М. Іванишин, Н. Гладун, С. Якубів, Ф. Фаворик, І. Довгий, Т. Ковальчук, С. Хвалінський, В. Корняк, Н. Танасишин, М. Гумнецький, Л. Залецький, А. Варіян, А. Трач, І. Паранчук, Н. Сорока, С. Русин, М. Мельничук і С. Гриб по $5.00; С. Нарибус, Н. Мельник, І. Слободзян і Н. Н. „Вор Сейвінгс Стемпс" по $5.00; Г. Митар $2.00; Н. Кліш $1.00; на забаві у З. Палагнюка зложили на поклик Н. Дідуника і Г. Пастуха: З. Палагнюк, Г. Пастух, Н. Дідуник, В. Пастух, С. Тесячний, Ф. Бурак і Іван Мамалиґа по $1.00; дрібними датками $1.55; з попередної збірки позістало $7.91. Разом $1.081.46, а по стручению місцевого розходу в сумі $34.09, позістало $1.047.37, з чого $2.37 задержано на рахунок дальшої збірки а $1.045.00 надіслано.

Чеки і моні-ордери просить ся виписувати на імя Ukrainian National Committee, а висилати на адресу касієра: Rev. N. Pidhorecky, 22 E. 7th St., New York, N. Y.

Український Народний Комітет.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

ДО УКРАЇНЦЇВ У ВІЛТОН, Н. Д.

Виходцї-Українцї з Галичини — устроюють —

ПЕРШЕ ВЕЛИКЕ ВІЧЕ

у Вілтон, Н. Д., коло церкви св. Николая. В разі непогоди се віче відбудеть ся в „Юнійній гали", точно о 2-гій годині пополудни, **ДНЯ 1. ЧЕРВНЯ** б. р., по слїдуючій програмі:

1. Положене Українцїв під польсько-німецьким гнетом від найдавнійших часів.
2. За що проливаєть ся українська кров і хто тому причиною.
3. О злученю галицької України з російською Україною на демократичних основах.
4. Місцеві просьвітні й організаційні справи. 62

У кого українське серце і кров, той нехай не спить, а пробудить ся і спішить гасити пожар, котрий розпалюють вороги на нашій дорогій Українї.

ЗА КОМІТЕТ:

Стефан Возняк, Николай Назарко.

ПОЗІР! ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. ТОВ. „ЗГОДА", від. 62 У. Н. Союза — устроює —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В ЧЕТВЕР, 29. МАЯ 1919 Р.

Початок о годині 7-ій вечером, а буде тривати до 4-ої години рано.

На сей Величавий Баль маємо честь запросити всїх Українцїв з Філядельфії і околиці.

На тім бали будуть горячі напитки і смачні перекуски. Також цигари, цигаретки, овочі і всї другі виґоди.

Кромі сего буде до виграння **ЧОТИРИ РІЧИ.**

Отже спішіть всї Українцї як один на той баль!

За добру обслугу ручить

62 КОМІТЕТ.

ТЕЙЛОР, ПА. ЗАХОДОМ БР. СВ. О. НИКОЛАЯ, відділ 193 У. Н. Союза — устроюєть ся —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 7. ЧЕРВНЯ 1919 Р.

в гали Укр. Народного Дому при Юніон стр.

Вступ 25 цнт.; женщини по 10 цнт. Початок о годині 6-тій вечером.

Просить ся Українцїв і Українок прибути численно на наш баль і тут забавитись весело.

Музика добірна, перекуска сьвіжа. Не опустіть, а не пожалуєте.

Член того Братства неявившийся на тім бали, заплатить кару $1.50 до братської каси.

За добру і веселу забаву ручить

62 КОМІТЕТ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошень женитьби не приймаєсь).

Пошукую **ГРИЦЯ ВОЛОШАНСЬКОГО**, з села Сидець, повіт Новий Самбір, Галичина. Перед роком перебував в Шікаго, Ілл. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: **PAUL MOSIAK, P. O. Box 444, Benton, Ill.** 62-64

ВАСИЛЬ КАВЧАК, пох. з Лїщоватого, п. Ліско, брав шлюб в серпни, 1914 р. в Нюарку. Росту високого, сухорлявий, лїт 30, мав ямку в бороді. Хто би знайшов, дістане нагороду. — Адрес: 58-63

АНАСТАЗІЯ КАВЧАК, 32 Wicleff St., Newark, N. J.

Де є ГАЛЯН, з села Рипнзівці, повіт Золочів, Галичина. Має перебувати в Бруклині, Н. Й. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: AWDOKIA SMOLYN, 344 First St., Troy, N. Y. 61-63

ЯКІВ МЕЛЬНИЧУК, котрого попередний адрес звучав: 44 Hamilton Ave., Passaic, N. J., зволить відобрати в адмін. „Свободи" свої рукописи, бо висланї йому посилки почта завернула. 62

ПОШУКУЮ помешкання з харчом при українській родинї, в околици Бронкс, Н. Й., межи 138. а 149. улицями. Голоситись на адресу: P. D., c/o "Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 62-64

ПРОДАМ дешево **МОТОРОВИЙ БІЦИКЛЬ** з 1917 року, майже новий, з причини, що я набув автомобіль. Ціна $89.00. Голоситись до: JOHN FREY, 10 Queens St., Long Island City, N. Y. 61-63

ПРОДАМ дешево форничі, з поводу що виїзджаю в контри. Зголошувати ся вечерами особисто до: H. LASHCHINSKY, 509 East 11th Street, New York, N. Y. 59-66

ФАРМА 100 АКРОВА, половина вирібленої землї а решта гарний ліс і пасовиско, 4 добрих коров, одна ялівка, 100 курий, 5 миль до стації зелїзничої, а 8 миль до міста більшого як Норвіч. Продаю з причини слабости. Ціна $2.600.00. З того жадаю $1.500.00 готівки а решта на сплату. Голоситись до властителя: GREGORY BRYGIDYR, 153 Maple Street, Norwich, Conn. 61-62

ФАРМА 175 АКРОВА,

в добрім положеню, на продаж в Connecticut, 40 акрів землї орної, 6 акрів сіножати, а решта ліса грубого, 5½ акра всілякого засїву, новий дім з 7 румами, 2 бані, бочка на кукурудзянку, стайня з цементованою підлогою на коні і воли, новий млин, кошниця, курник і ще більше малих будинків. Ціна $5.500. $4.000 зараз а $1.500 на сплату. З інвентаром живим і всілякого рода господарськими машинами $7.500. По більші інформації голосити ся на адресу: S. BURDIAN, 266 Ave. B, New York City. 59,61,62

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Ткацький страйк покінчив ся.

Ткацький страйк у Лоренс, Массачусетс, і в Когус, Н. Й., вже покінчив ся. Робітники страйкували два місяці і таки виграли страйк. Страйкери в Лоренс, котрі домагали ся 12½% підвишки платні, дістали 15% підвишки. Фабриканти згодили ся завести в заводах робітничі комітети. В Когус, Н. Й., де з робітників є найбільше української народности, фабриканти згодили ся піддати спірні справи під осуд і рішенє правительственної робітничої комісії. Побіда страйкерів у Лоренс і Когус є не лише побідою тамошних робітників, але й робітників у всіх ткацьких варстатах в Злучених Державах, котрих є що найменьше 200.000.

О 8-годинний день праці в державі.

Сенатор Мозес, републиканин з Ню Гемпшир, вніс законопроєкт в парляменті про 8-годинний день праці в Злучених Державах. Колиб сей проєкт став законом, він мав би війти в житє з днем 1-го січня 1921 року. На основі сього закона всі копальні і фабричні заводи мусіли би установити для своїх робітників систему праці вісім годин денно.

Польська монахиня вчить Українця патріотизму.

Шікаґовський „Дзєннік Людови", орґан польських соціялістів у Злучених Державах, подає кореспонденцію з Дітройт, в якій говорить ся про нелюдське поведенє монахині супроти шкільних дітий. — Жиє в Дітройт, під ч. 1661 МекҐреґор улиці, один чоловік, на імя Лис, котрий уважає себе за Поляка, хоч родичі його були Українцями і сам він є грецько-католицького обряду. Має сей чоловік 9-літну дочку і забажав післати її до польської школи при парохії св. Ядвиґи, де учать польські монахині. В передминувшу неділю жінка Лиса забрала дочку зі собою і пішла до церкви. На другий день, коли монахиня довідала ся про се, викликала малу дівчинку на середину кляси і почала над перестрашеною дитиною вимахувати руками і кричати, що вона є викдята і проклята, за се, що пішла до церкви. Монахиня кричала, що дівчина пійде до пекла за сей гріх, а прочі діти все те слухали. Викричавши ся добре, кинули ся монахиня на дитину і наче скажена почала бити її по твари. Знаки побитя бачило кілька осіб, коли дівчина повернула домів. На тім ще не скінчило ся. Шалена монахиня затровила прочих дітий на „викляту і прокляту" дитину, а ті кинули ся на неї і почали її бити. Що п. Лис повинен удати ся з сею справою на дорогу справедливости, се инша річ; однак ся пригода нехай буде для нього памятною моральною наукою, що дитини не повинно ся посилати до польської школи, де її виховають на сліпе оруде проти свого народу. Се наука патріотизму для батька; та однак за сю науку заплатив не батько, але невинна дитина.

Арештовано всїх гостий на польськім весїлю.

Філядельфійська поліція арештувала минувшої неділї понад 50 осіб, котрі були на польськім весїлю в сали під ч. 610 Савт Трета улиця. Арештованє наступило по причині бійки, яка вивязала ся між гостями через одну непрошену особу. „Непрошений гість" не хотів винести ся з салї, і тоді прошені гості кинули ся на нього. Сей вилетів на улицю і почав кричати. За хвилю до салї прибуло 150 поліцаїв і арештували всїх, котрі находили ся на весїлю, мущин і женщин, крім молодого і молодої. Заки поліцаї арештували всїх, найперше поспускали кільком трохи крови палками.

Атак на адмінїстрацію поживи.

Демократичний посол Фіцджеральд, з Бостону, заатакував в низшій палатї парляменту адмінїстрацію поживи за високі цїни поживних артикулів. Він каже, що за се є відвічальна державна адмінїстрація, яка не хоче вглянути в апровізаційні відносини серед населеня краю. Мимо того, що війна вже покінчила ся, дорожня панує дальше. Мінїстерство війни держить в одній части краю 100,000.000 „кенів" воловини і 50,000.000 „кенів" вепровини у військових шпихлїрах. Сї засоби, з огляду на покінченє війни, не мають тепер для армії найменьшого значіня. Колиж би дало ся їх на торговицю, то вони причинилиб ся до значного упадку дорожні.

Розпучливі вісти.

Один наш читач пише з Бофало: Я прочитав, що цїла Галичина має належати до Польщі. Боже, як страшно! Чиж вже для нашого народу нема ратунку? Се так потрясло моїми нервами, що анї спати анї їсти не можу. Все думаю, що готов більше не побачити своєї любої Галичини, бо під Польщу нїколи не поїду. Нїколи! Коли-б я міг поїхати там тепер я став би у боєві ряди і різав би і дер би паси з Ляхів, бо гріху за се не було би жадного. І солодко було би менї згинути на рідній землї в її оборонї.

На „пікнїку" в Бруклинї зібрано $20.75 на оборону вітчини.

На річній забаві, устроєній парохією церкви св. Духа в Бруклинї, Ню Йорк Сіти, яка відбула ся в Квінс Булвард Парку 25. мая 1919, на поклик Миколи Д. Величка зібрано $20.75 на фонд оборони вітчини. Збірку передано в руки касієра Українського Народного Комітету. Імена жертводавців будуть оголошені у відповідній порі в часописях при нагоді виказу загальних жертв, які впливають до У. Н. Комітету.

Розбив чоловікови голову за султанову шапку.

(Спеціяльно до „Свободи").

Два добрі приятелї-краяни, Лев Пюрко і Стефан Вербицький в Нортгемптон, Пенсильванія, почали мудрувати один другого, хто має більше знаня в політицї і хто загально з них обох мудрійший. Почали від президента Вілсона. Пюрко доказував, що президент Вілсон є добрим чоловіком, бо любить справедливість, а Вербицький знова перечив сьому, кажучи, що президент Вілсон не конче добрий, бо держить руку з панами. Від Вілсона пійшли аж в Европу і дискутували над всїми пануючими та нїяк не могли перемогти один другого. Помучились, зробили собі павзу, випили трохи „хінської" гербати і знова взялись до роботи. Пюрко знова почав питати Вербицького: А скажи менї, яку шапку носить турецький султан? — Чорну, відповідає Вербицький. — Коли неправда, бо червону та ще й з кутасом, перечить Пюрко. — Брешеш, бо чорну, подібну до жидівської мармурки, тільки що висша, знова говорить Вербицький. І так один казав, що чорна, а другий, що червона. Нарештї Пюрко каже: Коли не віриш, що червона, то зараз зміриш. Взяв в руку фляшку від пива та кинув в голову своєму противникови. Зробив йому яких вісім дїр, кров обляла його до непізнаня, а Пюрко вкінци додав: Абись знав, що султанова шапка така, як твоя голова тепер, — значить червона. Тоді взяв ноги на плечі і втік. Вербицький находить ся під лїкарською опікою. — **Панько Покотило.**

Президент може сам знести заборону на пиво і вино.

У вашінґтонських кругах, які стоять в близших зносинах з адміністрацією держави, є переконанє, що президент Вілсон знесе сам заборону на пиво і вино, без ріжниці, чи сього схоче чи не схоче парлямент. Президент має силу зробити се. В ухвалї парляменту з 22. вересня 1918 говорить ся, що по 30-тім червня 1919 року аж до дня проголошеня демобілїзації, якої речинець має означити президент Злучених Держав, не вільно виробляти анї продавати горячих напитків. Опираючись на сїй ухвалї, президент Вілсон, котрий є проти заборони пива і вина, може проголосити конець війни, а тоді прогібіция упадає. Прогібіційний закон був военною конечностию. У нїм виразно говорить ся, що з покінченєм війни і формальним проголошенєм мира він не має вже сили. Буде отже залежати від президента, чи він схоче проголосити конець війни, чи нї. Коли проголосить, тодї прогібіції на якийсь час, можливо, не буде.

Лист від жінки.

Олекса Ярема, в Дітройт, Мішіґен, член відділу 75 У. Н. Союза, одержав за посередництвом американського Червоного Хреста лист від своєї жінки Анастазії, з Глудна, динівського повіту в Галичинї. Лист звучить: Я і родина здорова. Твій брат Андрій повернув здоровий. З жалем сповіщаю Тобі, що мій батько помер. Андрій, мама, ~~Марія і учитель Битов~~ський засилають Тобі поздоровлене.

„Сьвященик" і монахиня" обрабували шевчиху.

До шевця Анатоля Нодіка, 44 Ґрін улиця, Джерзи Сіти, прийшов минувшої пятниці якись чоловік, перебраний за сьвященика, аби направити черевики. В робітни шевця він застав лише його жінку, бо швець пійшов до поблизкої фризієрні підголити ся. На запит сього „сьвященика", жінка відповіла, що чоловіка нема, але він зараз прийде. „Сьвященик" казав, що пожде. Сів отже і почав скидати черевики. В тім до робітнї входить якась особа, перебрана за монахиню, і попросила шевчиху о милостиню. Коли шевчиха обернула ся до реґістра і витягнула пів доляра, „монахиня" наставила до неї револьвер і загрозила смертию на случай, колиб шевчиха стала кричати. Тоді „сьвященик" і „монахиня" затягнули шевчиху на бік і дали їй понюхати якусь мару, від чого вона заснула, а злодюги зрабували в неї 550 долярів і повтікали. — Коли о пів години швець Нодіка повернув з фризієрні, застав жінку лежачу в непритомности на підлозї.

„Я не Поляк, я Росіянин".

Минувшого четверга, коли то нюйорські Жиди протестували проти погромів у Польщі, один Москаль, на імя Василь Меґріль, дістав пару позаушників від Жидів на Іст Сайд. Василь тримає маленький склепик і того дня прийшло до нього кільканайцять жидків, аби розслідити національність Василя.

— Що ти є? — спитали жидки.

— Я Росіянин, — відповів спокійно Василь.

Ні, ти Поляк, — твердили вперто жидки, і почали бити Василя.

Василь прийшов скаржити ся до суду. Судія питає його, чи він знає бодай одного з тих, котрі його били. — Не знаю, — каже Василь. — Їх було понад пятьдесять.

— Як ти нікого не знаєш, то ми нічого не можемо вдіяти, — казав судія.

— Розумію се, але я прийшов лише сказати вам про свою пригоду, аби на случай якого випадку ви знали про причину.

— Коли тобі трафить ся щось подібного другим разом, то дай нам знати, а ми пішлемо тобі поліцію на поміч.

— Добрий інтерес, каже Василь. — Я не хочу чекати аж на другий раз; я бою ся йти до дому тепер.

— Я тобі пораджу, казав весело судія: напиши на полотні великими буквами: „I am not a Polack, I am a Russian" і вбери то на себе; тоді можеш бути безпечний... Василь вислухав і пійшов до дому.

Гра в пінакля не є злочином.

Перед судію МекҐіґена в Ню Йорку припровадив детектив чотирох Італійців, котрі грали в пінакля, оскаржуючи їх о неприличне поведенє. На запит судії детектив відповів, що сї Італійці грали в пінакля. „Колиб вони були Американцями, — казав судія — то вони грали би покра, але що є чужинцями, то грають в пінакля. Коли панам можна грати в карти по клюбах і готелях, то сим людям вільно заграти собі в своїй хаті. Більше таких арештів не робіть".

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Братство св. Михаїла, від. 209 У. Н. С.

— устроює —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В ЧЕТВЕР, 29. МАЯ 1919 Р.

в гали Українській.

Початок точно о годині 7-мій вечер. Тикет для мущин 35 цнт. Женщинам і дівчатам вступ вільний.

Хвальні Братства і Товариства як з Картерет так і з Хром просимо прийдіть всі на сей баль, а можете бути певні, що будете вдоволені.

За добру забаву і чесну обслугу

62 КОМІТЕТ.

ОБОРН, Н. Й.

Кружок Драматичний в Оборн, Н. Й. відограє

ДНЯ 30. МАЯ 1919 Р.

НАТАЛКА ПОЛТАВКА

комедіо-опера в двох діях.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Наталка, українська дівчина .... п-на Ю. Дичко
Горпина Терпилиха, її мати .... п-ні Е. Савіцька
Петро, любовник Наталки .... п. С. Мардзїнський
Микола, дальший свояк Терпилихи .... п. С. Паньківський
Тетерваковський, возний, жених Наталки .... п. Е. Саварин
Макогоненько, сільський виборний .... п. Ю Стець

Початок о годині 7-ій вечер.

61-62

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З МІКІС РАКС, ПА І ОКОЛИЦІ, ПОЗІР!

Заходом Театрального Кружка читальні ім. А. Коцка,

відограєсь велике представленє

НЕЩАСНЕ КОХАНЄ

драма в 5. діях (Л. Я. Манька) зі співами і танцями

ДНЯ 30. МАЯ 1919 Р.

(на „Декорейшен Дей")

о годині 7.30 вечером,

в гали „Польській Сокільни" при Мунсон Евеню.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Михайло Тютюн, богатий селянин .... Л. Вантух
Калина, його жінка .... Х. Секула
Варка, його дочка .... А. Томашек
Семен, парубок .... О. Галевич
Есип, наймит .... П. Ролович
Зінько, сплетниця .... М. Таньчак
Хведот, деньщик .... Т. Білий
Хведір, парубок .... Н. Никорак
Кузьма, парубок .... В. Няк
Остап, парубок .... М. Шпак
Хвеська дівчина .... М. Соловієва
Мелашка, дівчина .... А. Сенькова
Маруся, дівчина .... А. Секула
Хивря, дівчинка .... Н. Федоровчак
Старшина .... В. Таньчак
4 рибаки, 2 старості, два музиканти.
1-ша жінка .... М. Гошелик
2-га жінка .... А. Магунова
Дівчата, хлопці, селяни і салдати.

Діриґент співу О. Кучер.

Режисер О. Галевич.

На се прегарне представленє запрошуємо всіх. — КОМІТЕТ. 61-62

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

ПІТСБУРҐ І ОКОЛИЦЯ! ПІТСБУРҐ І ОКОЛИЦЯ!

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНЇК

АБО НЕБУВАЛА ОКАЗІЯ.

КОЛИ? В горячу задушну і спекотну днину:

В НЕДІЛЮ, 1-ГО ЧЕРВНЯ 1919 Р. О 11-ІЙ ГОДИНІ ЗРАНЯ.

ДЕ? Там де холодний вітрець повіває, де сонце не допікає, де пташня співає, де цьвітка пахне, де деревина спекоти сонця не допускає, де воля проживає.

НА ФАРМІ...

НА ЩО? Щоби око красою налюбувалось, щоб ухо від гуку фабрик відпочало, щоб грудь сьвіжого воздуху набрала, щоб язик спрагу вгасив, щоб ти ся повеселив!

ТА ЯК?

ПРИЙДИ І ПОГЛЯНЬ!

ЩО НЕ БУДЕ?

ОКАЗІЯ ЯКОЇ НЕБУВАЛО!

1) **УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ,** за якою ти на конець села гнав, щоб почути, щоб самому затягнути.
2) **УКРАЇНСЬКА МУЗИКА,** що так остро грає, дрібно витинає, що самі ноги скачуть, гуляють і стриму не мають.
3) **ҐЕҐАЮЧА ГУСКА І КУДКУДАЧКА.** Вірджінська фармерка їх зерном напихала, щоб ти газдине потїху, користь мала. З піря будеш крайову перину мала, росолом свого мужа напувала, а ~~[illegible]~~ хрипку ховала.
4) **ПЕРЕГОНИ В МІШКАХ,** або повний мішок сьміху. Як не маєш доброго ременя, то ліпше не дивись на ту штуку.
5) **БУФЕТ,** як дома не можеш собі догодити, то там певно собі догодиш.
6) **УКРАЇНСЬКА ~~КУХНЯ,~~** Виварить смачну капусту і правдиву українську ковбасу, що аж губи собі оближеш.
7) **??? А ЩО СЕМЕ?** Ні не семе а перше: **ВСТУП 50 ЦНТ. ВІД ДОЗРІЛОГО,** а 25 цнт. лише від дівчат, що їх стягнуть. Без них і сьвіт невеселий, а не то пікнїк.
8) **ДОХІД НА БУДОВУ УКР. НАР. ДОМУ.** О, як тільки „пунтів" і на Укр. Нар. Дім, то пійду і других возьму.

АЛЕ ЯК ЙТИ? Бери кару „Carrick" і їдь до Church Ave. (та улиця, що веде до українського цвинтара). В кого мушкули в ногах здорові, той за пів години зайде. Провідники і стовпи дорогу покажуть. А як ти забув, або не хочеш ходити, то сповни совісний обовязок.

А НЕ ЗАБУВАЙ НАЙВАЖНІЙШОГО [illegible] **хочеш добру забаву мати.** 61-62

ДО ПОБАЧЕНЯ НА ПІКНІКУ. КОМІТЕТ.